

32008R0215

19.3.2008.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 78/1

UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 215/2008**od 18. veljače 2008.****o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na deseti Europski razvojni fond**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda (7),

uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država, s jedne strane, i Europske zajednice i njezinih država članica, s druge strane, potpisan u Cotonouu 23. lipnja 2000. (1) i revidiran u Luxembourgu 25. lipnja 2005. (2) (Sporazum AKP-EZ),

uzimajući u obzir mišljenje Europske investicijske banke,

uzimajući u obzir Odluku Vijeća 2001/822/EZ od 27. studenoga 2001. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj zajednici (Odluka o prekomorskom pridruživanju) (3), a posebno njezin članak 23. stavak 4.,

budući da:

uzimajući u obzir Odluku br. 1/2006 Vijeća ministara AKP-EZ od 2. lipnja 2006. o određivanju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2008. do 2013. i o izmjeni revidiranog Sporazuma AKP-EZ (4),

(1) Potrebno je utvrditi detaljna pravila za plaćanje doprinosa država članica za deseti Europski razvojni fond (ERF), uspostavljen Unutarnjim sporazumom, te za dodjelu financijske pomoći prekomorskim zemljama i područjima na koje se primjenjuje četvrti dio Ugovora o EZ-u (PZT-ovi).

uzimajući u obzir Unutarnji sporazum predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o financiranju pomoći Zajednice na temelju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2008. do 2013. u skladu sa Sporazumom AKP-EZ i o dodjeli financijske pomoći za prekomorske zemlje i područja na koje se primjenjuje četvrti dio Ugovora o EZ-u (5) (Unutarnji sporazum), a posebno njegov članak 10. stavak 2.,

(2) Treba odrediti pravila za postupanje s neiskorištenim sredstvima iz prethodnih ERF-ova, posebno u pogledu detaljnih aranžmana za njihov prijenos u deseti ERF i pravila primjenjiva za njihovu provedbu ili posljedice njihovog opoziva u odnosu na doprinose država članica.

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 617/2007 od 14. svibnja 2007. o provedbi desetog Europskog razvojnog fonda u okviru Sporazuma o partnerstvu između država AKP-a i EZ-a (6),

(3) Potrebno je odrediti uvjete u skladu s kojima Revizorski sud mora izvršavati svoje ovlasti u odnosu na ERF.

(4) Potrebno je odrediti uvjete u skladu s kojima Europska investicijska banka (EIB) upravlja sredstvima ERF-a.

(5) Odredbe koje se odnose na nadzor Revizorskog suda sredstava ERF-a kojima upravlja EIB trebaju biti u skladu s Trostranim sporazumom sklopljenim između Revizorskog suda, EIB-a i Komisije predviđenog člankom 248. stavkom 4. Ugovora.

(1) SL L 317, 15.12.2000., str. 3.

(2) SL L 287, 28.10.2005., str. 4.

(3) SL L 314, 30.11.2001., str. 1. Odluka izmijenjena Odlukom Vijeća 2007/249/EZ (SL L 109, 26.4.2007., str. 33.).

(4) SL L 247, 9.9.2006., str. 22.

(5) SL L 247, 9.9.2006., str. 32.

(6) SL L 152, 13.6.2007., str. 1.

(6) Prikladno je osigurati ispravno, brzo i učinkovito izvršenje programa i projekata financiranih u okviru Sporazuma AKP-EZ i uspostaviti postupke upravljanja koji su transparentni i jednostavni za primjenu i koji olakšavaju decentralizaciju zadaća i odgovornosti.

(7) SL C 23, 28.1.2008., str. 2.

- (7) Stranke Sporazuma AKP-EZ ponovno su potvrdile svoju predanost socijalnim i etičkim načelima kako su definirani odgovarajućim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO).
- (8) Potrebno je uspostaviti detaljna pravila u skladu s kojima dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti uspostavlja potrebna pravila za osiguranje ispravnog izvršenja postupaka, u uskoj suradnji s nacionalnim dužnosnikom za ovjeravanje.
- (9) Koliko je to moguće, Uredbu Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica ⁽¹⁾ treba kao temelj reforme unutarnjeg upravljanja Komisije uzeti u obzir u ovoj Uredbi zbog razloga učinkovitosti i pojednostavljivanja. Ako je to prikladno, Uredbu Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica ⁽²⁾ treba *mutatis mutandis* primijeniti u određenim slučajevima.
- (10) Sve promjene u odnosu na Financijsku uredbu od 27. ožujka 2003. koja se primjenjuje na 9. Europski razvojni fond ⁽³⁾ trebaju doprinijeti ostvarivanju ciljeva reforma Komisije, trebaju unaprijediti ili osigurati dobro financijsko upravljanje i trebaju povećati zaštitu financijskih interesa Zajednice od prijevara i drugih nezakonitih aktivnosti te tako povećati zakonitost i pravilnost financijskih postupaka.
- (11) Neke promjene u odnosu na Financijsku uredbu za 9. ERF nužne su s obzirom na praktično iskustvo kako bi se olakšala provedba ERF-a i ostvarivanje odgovarajućih ciljeva politike i prilagodili neki zahtjevi postupka i dokumenata. Posebno mora biti povećana transparentnost pružanjem podataka o korisnicima sredstava Zajednice.
- (12) Načelo dobrog financijskog upravljanja treba podrazumijevati učinkovitu i djelotvornu unutarnju kontrolu nad korištenjem sredstava ERF-a.
- (13) U pogledu sredstava ERF-a, državama članicama treba omogućiti davanje dobrovoljnih financijskih doprinosa radi ostvarivanja ciljeva Sporazuma o partnerstvu AKP-EZ izvan aranžmana sufinansiranja, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 617/2007.
- (14) Na ERF se treba primijeniti načelo specifikacije.
- (15) U pogledu načina korištenja sredstava ERF-a, odredbe o centraliziranom, decentraliziranom i zajedničkom upravljanju, kako su utvrđeni u Financijskoj uredbi za 9. ERF, trebaju se restrukturirati za potrebe jasnoće, a neke zahtjeve treba učiniti jasnijima. Posebno, zahtjevi za zajedničko upravljanje, uvjeti za delegiranje zadaća i kriteriji za korištenje nacionalnih tijela javnog sektora trebaju se pojednostavniti radi olakšanja njihove primjene te kao odgovor na rastuće postupovne potrebe.
- (16) Zabrana delegiranja provedbenih zadaća na privatna tijela treba se uskladiti s obzirom na centralizirano upravljanje jer se pokazalo da su uvjeti te zabrane nepotrebno strogi. Komisiji bi trebalo omogućiti korištenje usluga putničke agencije ili organizatora konferencija radi preuzimanja naknade troškova sudionika na konferencijama, pod uvjetom da se osigura da privatna trgovačka društva ne izvršavaju diskrecijske ovlasti.
- (17) U pogledu računovodstvenog službenika, njegova odgovornost za ovjeru izvješća na temelju financijskih podataka koje mu pruže dužnosnici za ovjeravanje mora se učiniti jasnijom. U tu svrhu, računovodstveni službenik treba biti ovlašten za provjeru podataka dobivenih od dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti te za iskazivanje rezerva, ako je potrebno.
- (18) Uvjeti i ograničenja u pogledu financijske odgovornosti svih financijskih izvršitelja i ostalih osoba uključenih u provedbu ERF-a treba razjasniti.
- (19) Treba razjasniti i postrožiti pravila o povratu sredstava kako bi se bolje zaštitili financijski interesi Zajednice. Posebno treba odrediti uvjete pod kojima dospijeva zatezna kamata koja se duguje ERF-u.
- (20) Za zahtjeve treba odrediti rokove zastare. Zajednica, za razliku od mnogih svojih država članica, nema rok zastare po kojem zahtjev nije više utuživ nakon određenog vremenskog razdoblja. Niti je Zajednica ograničena rokom zastare u ostvarivanju svojih zahtjeva prema trećim osobama. Uvođenje takvih rokova zastare trebalo bi odgovarati načelu dobrog financijskog upravljanja.
- (21) U skladu s općom Financijskom uredbom i Direktivom 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te

⁽¹⁾ SL L 248, 16.9.2002., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ, Euratom) br. 1525/2007 (SL L 343, 27.12.2007., str. 9.).

⁽²⁾ SL L 357, 31.12.2002., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ, Euratom) br. 478/2007 (SL L 111, 28.4.2007., str. 13.).

⁽³⁾ SL L 83, 1.4.2003., str. 1.

- ugovora o javnim uslugama⁽¹⁾, pravila o isključenju iz postupka nabave treba razjasniti. Treba napraviti jasnu razliku između obveznog isključenja i isključenja na temelju upravne kazne. Uz to, zbog pravne sigurnosti i proporcionalnosti treba odrediti najdulje razdoblje isključenja. Moglo bi se odrediti izuzeće od pravila o isključenju u pogledu nabave robe po posebno povlaštenim uvjetima ili od dobavljača koji definitivno okončava svoje poslovne aktivnosti, ili od primatelja ili likvidatora prilikom stečaja, ili na temelju dogovora s vjerovnicima ili sličnog postupka po nacionalnom pravu.
- (22) Prikladno je dopustiti korištenje središnje baze podataka u pogledu natjecatelja ili ponuditelja u situacijama za isključenje određenima Uredbom (EZ, Euratom) br. 1605/2002 u kontekstu ERF-a.
- (23) U pogledu bespovratnih sredstava, treba napraviti neka pojašnjenja u članku 103., posebno u pogledu njihovog područja primjene. Radi unapređenja upravljanja bespovratnim sredstvima te radi pojednostavnjenja postupaka, treba biti moguće dodijeliti bespovratna sredstva ili odlukom institucije ili pisanim sporazumom s korisnicima te odobriti korištenje jednokratnog paušalnog iznosa i periodičnih paušalnih isplata pored tradicionalnijeg načina naknade stvarno nastalih troškova. Konačno, zahtjevi za provjere i jamstva moraju biti razmjernija uključenim financijskim rizicima.
- (24) Pravilo da se bespovratna sredstva trebaju dodjeljivati na temelju poziva na prijedloge dokazalo je svoju vrijednost. Međutim, iskustvo je pokazalo da u određenim situacijama priroda mjera ne ostavlja izbora prilikom odabira korisnika. Stoga treba izričito priznati da dolazi do takvih iznimnih slučajeva.
- (25) Kada se bespovratna sredstva daju za tekuće troškove, pravilo da se potreban sporazum ne smije potpisati kasnije od proteka četiri mjeseca od početka financijske godine korisnika pokazalo se nepotrebno krutim. Taj rok bi stoga trebalo odrediti na šest mjeseci.
- (26) Budući da bi trebalo nastaviti dodjeljivati bespovratna sredstva na temelju izbora i kriterija za dodjelu, nema potrebe da te kriterije u svim slučajevima ocjenjuje odbor. Treba dopustiti fleksibilnije načine za ocjenjivanje kriterija za izbor.
- (27) Radi jasnoće, treba pojednostavniti pravilo o zahtjevima za javnu nabavu koje trebaju primjenjivati korisnici bespovratnih sredstava. Pored toga treba izričito predvidjeti slučaj u kojem provedba mjere zahtijeva financijsku potporu trećim strankama,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

⁽¹⁾ SL L 134, 30.4.2004., str. 114. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1422/2007 (SL L 317, 5.12.2007., str. 34.).

SADRŽAJ

	Člancima
PRVI DIO GLAVNE ODREDBE	
GLAVA I. PREDMET I PODRUČJE PRIMJENE	1-5
GLAVA II. FINACIJSKA NAČELA	6
POGLAVLJE 1. NAČELO FINACIJSKE TOČNOSTI	7-8
POGLAVLJE 2. NAČELO OBRAČUNSKE JEDINICE	9
POGLAVLJE 3. NAČELO SPECIFIKACIJE	10
POGLAVLJE 4. NAČELO DOBROG FINACIJSKOG UPRAVLJANJA	11-13
POGLAVLJE 5. NAČELO TRANSPARENTNOSTI	14
GLAVA III. SREDSTVA I DOPRINOSI DRŽAVA ČLANICA	
POGLAVLJE 1. STRUKTURA SREDSTAVA ERF-A	15-16
GLAVA IV. IZVRŠAVANJE SREDSTAVA ERF-a	
POGLAVLJE 1. OPĆE ODREDBE	17-19
POGLAVLJE 2. NAČINI IZVRŠAVANJA	
Odjeljak 1. Opće odredbe	20
Odjeljak 2. Decentralizirano upravljanje	21-24
Odjeljak 3. Centralizirano upravljanje	25-28
Odjeljak 4. Zajedničko upravljanje s međunarodnim organizacijama.	29
POGLAVLJE 3. FINACIJSKI IZVRŠITELJI	30
Odjeljak 1. Načelo razdvajanja dužnosti	31
Odjeljak 2. Dužnosnik za ovjeravanje	32-38
Odjeljak 3. Računovodstveni službenik	39-43
Odjeljak 4. Zastupnik za plaćanja	44-47
Odjeljak 5. Upravitelj plaćanja	48-50
POGLAVLJE 4. ODGOVORNOST FINACIJSKIH IZVRŠITELJA	
Odjeljak 1. Opća pravila	51-52
Odjeljak 2. Pravila koja se primjenjuju na dužnosnike za ovjeravanje	53-54
Odjeljak 3. Pravila koja se primjenjuju na računovodstvene službenike i upravitelje plaćanja	55-56
POGLAVLJE 5. PRIHODI	
Odjeljak 1. Stavljanje na raspolaganje sredstava ERF-a	57-61
Odjeljak 2. Procjene iznosa potraživanja	62
Odjeljak 3. Utvrđivanje iznosa potraživanja	63

	Člancima
Odjeljak 4. Odobranje povrata	64
Odjeljak 5. Povrat	65
POGLAVLJE 6. RASHODI	
Odjeljak 1. Opće odredbe	66
Odjeljak 2. Preuzimanje obveza za rashode	67-72
Odjeljak 3. Preuzimanje obveza za rashode pod centraliziranim ili zajedničkim upravljanjem	73-76
Odjeljak 4. Preuzimanje obveza za rashode pod decentraliziranim upravljanjem	77-80
Odjeljak 5. Potvrđivanje rashoda	81
Odjeljak 6. Odobranje rashoda	82
Odjeljak 7. Plaćanje rashoda	83-86
Odjeljak 8. Rokovi za izvršavanje rashoda	87
POGLAVLJE 7. INFORMACIJSKI SUSTAVI	88
POGLAVLJE 8. UNUTARNJI REVIZOR	89-90
GLAVA V. JAVNA NABAVA	
POGLAVLJE 1. OPĆE ODREDBE	
Odjeljak 1. Područje primjene i načela sklapanja ugovora	91-92
Odjeljak 2. Objava	93
POGLAVLJE 2. POSTUPAK JAVNE NABAVE	94-99
GLAVA VI. IZRAVNI RADNI I NEIZRAVNI DECENTRALIZIRANI POSTUPCI	100-102
GLAVA VII. BESPOVRATNA SREDSTVA	
POGLAVLJE 1. PODRUČJE PRIMJENE I OBLIK BESPOVRATNIH SREDSTAVA	103-104
POGLAVLJE 2. NAČELA	105-109
POGLAVLJE 3. POSTUPAK DODJELE	110-112
POGLAVLJE 4. PLAĆANJE I KONTROLA	113-115
POGLAVLJE 5. PROVEDBA	116-117
GLAVA VIII. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE I RAČUNOVODSTVO	
POGLAVLJE 1. FINACIJSKO IZVJEŠTAVANJE	118-125
POGLAVLJE 2. PODACI O IZVRŠAVANJU SREDSTAVA ERF-A	126
POGLAVLJE 3. RAČUNOVODSTVO	127-133
GLAVA IX. VANJSKA REVIZIJA I RAZRJEŠNICA	
POGLAVLJE 1. OPĆE ODREDBE	134

	Člancima
POGLAVLJE 2. VANJSKA REVIZIJA	135-141
POGLAVLJE 3. RAZRJEŠNICA	142-144
DRUGI DIO POSEBNE ODREDBE O SREDSTVIMA ERF-a KOJIMA UPRAVLJA EIB	145-152
TREĆI DIO PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	
GLAVA I. PRIJELAZNE ODREDBE	
POGLAVLJE 1. PRIJENOS NEISKORIŠTENIH SREDSTAVA IZ PRETHODNIH ERF-OVA	153-154
POGLAVLJE 2. NEISKORIŠTENA SREDSTVA IZ PRETHODNIH ERF-OVA	155
POGLAVLJE 3. PRAVILA KOJA SE PRIMJENJUJU NA IZVRŠAVANJE PRETHODNIH ERF-OVA	156
POGLAVLJE 4. PRIJELAZNO RAZDOBLJE	157-158
GLAVA II. ZAVRŠNE ODREDBE	159

PRVI DIO

GLAVNE ODREDBE

GLAVA I.

PREDMET I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Ova Uredba propisuje pravila za uspostavu i financijsko izvršavanje sredstava desetog Europskog razvojnog fonda (ERF) te financijskog izvještavanja i revizije.

Članak 2.

1. Komisija preuzima odgovornosti Zajednice definirane u članku 57. Sporazuma AKP-EZ i u Odluci o prekomorskom pridruživanju.

U tu svrhu preuzima financijsku provedbu postupaka koji se provode sa sredstvima ERF-a dodijeljenim u obliku nepovratne pomoći, osim subvencija za kamatne stope, te vrši isplate u skladu s ovom Uredbom.

2. Za potrebe primjene ove Uredbe Komisija postupa na svoju odgovornost i u granicama dodijeljenih sredstava.

Članak 3.

Europska investicijska banka (EIB), djelujući u ime Zajednice, upravlja Investicijskim instrumentom, kao i subvencijama za kamatne stope, te provodi postupke u okviru Instrumenta, u skladu s pravilima određenima u Drugom dijelu. U tom kontekstu, EIB djeluje u ime i za račun Zajednice.

EIB preuzima financijsku provedbu postupaka koji se provode zajmovima iz vlastitih sredstava EIB-a, a gdje je to primjenjivo, zajedno s subvencijama za kamatne stope iz sredstava ERF-a za bespovratna sredstva.

Članak 4.

Odredbe ovog dijela i trećeg dijela primjenjuju se isključivo na financijsko izvršavanje sredstava ERF-a kojima upravlja Komisija. Te se odredbe ne mogu tumačiti tako da Komisiji nastaje bilo kakva obveza u odnosu na financijsko izvršavanje sredstava ERF-a kojima upravlja EIB.

Članak 5.

1. Osim ako je drukčije određeno, upućivanja u ovoj Uredbi na AKP države smatraju se upućivanjima i na tijela ili predstavnike definirane člancima 13. i 14. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ, koje one mogu odgovarajuće ovlastiti za izvršavanje svojih odgovornosti prema tom Sporazumu.

2. Financijska godina počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

GLAVA II.

FINANCIJSKA NAČELA

Članak 6.

Sredstva ERF-a uspostavljaju se i izvršavaju u skladu sa sljedećim načelima određenima ovom Uredbom:

- (a) financijske točnosti;
- (b) obračunske jedinice;
- (c) specifikacije;
- (d) dobrog financijskog upravljanja;
- (e) transparentnosti.

POGLAVLJE 1.

Načelo financijske točnosti

Članak 7.

1. Ni jedan prihod ne smije biti prikupljen ili rashod izvršen ako nije unesen kao dodjela ERF-a.
2. Ne smiju se preuzeti obveze za rashode ili odobriti rashodi izvan okvira dodjela.
3. Kamate koje nastanu od sredstava koji su vlasništvo ERF-a bilježe se kao prihod ERF-a.

Članak 8.

1. Kamate koje nastanu od isplata prethodnog financiranja pripisuju se odgovarajućem programu ili mjeri i oduzimaju se od isplate neiskorištenih sredstava koji se duguju korisniku.
2. Kamata se ne duguje Zajednicama u sljedećim slučajevima:
 - (a) pretfinanciranje koje ne predstavlja značajan iznos;
 - (b) pretfinanciranje isplaćeno prema ugovoru o javnoj nabavi u smislu članka 91.;
 - (c) predujmovi isplaćeni članovima institucija i osoblju u skladu s Pravilnikom o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europskih zajednica (Pravilnik o osoblju);
 - (d) pretfinanciranje isplaćeno u okviru zajedničkog upravljanja kako je navedeno u članku 20. stavku 1. točki (c).

3. Članci 3., 4. i 4.a Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu stavaka 1. i 2.

POGLAVLJE 2.

Načelo obračunske jedinice

Članak 9.

1. Sredstva ERF-a sastavljaju se i izvršavaju u eurima te se i izvještaji iskazuju u eurima.

Međutim, za potrebe upravljanja riznicom navedene u članku 39., računovodstveni službenik može provoditi postupke u eurima ili u drugim valutama.

2. Članci 7. i 8. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu stavaka 1.

POGLAVLJE 3.

Načelo specifikacije

Članak 10.

Sredstva ERF-a određuju se za određene potrebe u skladu s glavnim instrumentima suradnje, kako je opisano u Financijskom protokolu Sporazuma AKP-EZ te u Odluci o prekomorskom pridruživanju.

U odnosu na AKP države, ti instrumenti su utvrđeni u Financijskom protokolu određenim u Prilogu I.b Sporazumu AKP-EZ. Razvrstavanje sredstava temelji se također na odredbama Unutarnjeg sporazuma i uzima u obzir sredstva rezervirana za troškove za potporu povezane s programiranjem i provedbom po njegovom članku 6.

U odnosu na PZT-ove, ti instrumenti su utvrđeni Prilogom II.A bis Odluci o prekomorskom pridruživanju. Razvrstavanje tih sredstava također uzima u obzir nedodijeljene rezerve predviđene člankom 3. stavkom 4. tog Priloga i sredstva rezervirana za studije ili mjere tehničke pomoći po njegovom članku 1. stavku 1. točki (c).

POGLAVLJE 4.

Načelo dobrog financijskog upravljanja

Članak 11.

1. Sredstva ERF-a koriste se u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, odnosno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

2. Načelo ekonomičnosti zahtijeva da su sredstva koja se koriste pri provedbi djelatnosti pravodobno dostupna, u primjerenj količini i primjerene kvalitete te po najboljoj cijeni.

Načelo učinkovitosti odnosi se na postizanje najboljeg odnosa između upotrijebljenih sredstava i postignutih rezultata.

Načelo djelotvornosti odnosi se na postizanje specifičnih ciljeva i predviđenih rezultata.

3. Postavljaju se određeni, mjerljivi, dostižni, odgovarajući i vremenski utvrđeni ciljevi. Ostvarivanje tih ciljeva prati se prema pokazateljima o uspješnosti.

Članak 12.

Radi unapređenja donošenja odluka, posebno radi opravdanja i određivanja doprinosa koje trebaju platiti države članice, kako je navedeno u članku 57., potrebne su sljedeće procjene:

- (a) korištenju sredstava ERF-a prethodi *ex ante* procjena postupka koji se treba provesti;
- (b) postupak prolazi *ex post* procjenu s ciljem osiguravanja da namjeravani rezultati opravdavaju korištena sredstva.

Članak 13.

1. Načelo dobrog financijskog upravljanja zahtijeva da se sredstva ERF-a izvršavaju u skladu s učinkovitim i djelotvornom unutarnjom kontrolom, već kako je prikladno kod svakog načina upravljanja.

2. Za potrebe izvršavanja sredstava ERF-a, unutarnja kontrola definira se kao postupak koji se primjenjuje na svim razinama upravljanja te čija je namjena razumno osiguravanje postizanja sljedećih ciljeva:

- (a) djelotvornost, učinkovitost i ekonomičnost poslovanja;
- (b) pouzdanost izvješćivanja;
- (c) zaštita imovine i podataka;
- (d) sprečavanje i otkrivanje prijevara i nepravilnosti;
- (e) odgovarajuće upravljanje rizicima vezanima uz zakonitost i pravilnost osnovnih transakcija, uzimajući u obzir višegodišnju narav programa kao i narav dotičnih plaćanja.

POGLAVLJE 5.

Načelo transparentnosti

Članak 14.

1. Sredstva ERF-a uspostavljaju se i izvršavaju te se financijski izvještaji prikazuju u skladu s načelom transparentnosti.

2. Godišnje procjene obveza i isplata po članku 7. Unutarnjeg sporazuma zajedno s financijskim izvještajima ERF-a navedenim u članku 118. ove Uredbe objavljuju se u *Službenom listu Europske unije*.

3. Komisija čini dostupnima, na prikladan način, podatke o korisnicima sredstava koja proizlaze iz ERF-a kada se sredstva ERF-a izvršavaju na centraliziranoj osnovi i izravno ih izvršavaju njegovi odjeli te podatke o korisnicima sredstava koje su dostavili subjekti na koje su delegirane zadaće financijskog izvršavanja u okviru drugih načina upravljanja.

Ti podaci su dostupni pod uvjetom poštivanja zahtjeva povjerljivosti, posebno zaštite osobnih podataka kako je utvrđeno Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka ⁽¹⁾ i Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2001. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka ⁽²⁾ u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka te poštujući zahtjeve sigurnosti, uzimajući u obzir posebnosti svakog načina upravljanja navedenog u članku 20.

GLAVA III.

SREDSTVA I DOPRINOSI DRŽAVA ČLANICA

POGLAVLJE 1.

Struktura sredstava ERF-a

Članak 15.

Sredstva ERF-a sastoje se od iznosa utvrđenih člankom 1. Unutarnjeg sporazuma.

Članak 16.

1. Komisija može upravljati financijskim doprinosima država članica i drugih zemalja donatora u njihovo ime, uključujući u oba slučaja njihove javne i paradržavne agencije, ili od međunarodnih organizacija za određene projekte ili programe koji se financiraju iz ERF-a, u skladu s člankom 9. stavcima 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 617/2007.

2. Komisija također može upravljati dobrovoljnim financijskim doprinosima država članica u skladu s člankom 9. stavcima 4. i 5. Uredbe (EZ) br. 617/2007 i bilo kojim posebnim aranžmanima utvrđenima u odgovarajućim dvostranim sporazumima o doprinosima.

3. Dodatnim sredstvima kako su definirani u stavcima 1. i 2. upravlja se u skladu s istim pravilima kao i za sredstva ERF-a.

GLAVA IV.

IZVRŠAVANJE SREDSTAVA ERF-a

POGLAVLJE 1.

Opće odredbe

Članak 17.

Komisija može, u okviru svojih odjela, delegirati svoje ovlasti za izvršavanje sredstava ERF-a, u skladu s uvjetima određenima ovom Uredbom i svojim unutarnjim pravilima te u granicama koje određuje Komisija u instrumentu prijenosa. Osobe ovlaštene na taj način mogu djelovati samo u granicama izričito dodijeljenih ovlasti.

⁽¹⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

⁽²⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

Članak 18.

1. Svim financijskim izvršiteljima i svim drugim osobama uključenim u izvršavanje, upravljanje, reviziju ili kontrolu sredstava ERF-a zabranjeno je poduzimanje bilo kakve radnje koja bi njihov vlastiti interes mogla dovesti u sukob s interesom Zajednice. Ako dođe do sukoba interesa, dotična osoba ne smije poduzeti takvu radnju i mora slučaj uputiti nadležnom tijelu.

2. Sukob interesa postoji ako je nepristrano i objektivno obnašanje funkcija financijskog izvršitelja ili druge osobe iz stavka 1. ugroženo zbog obiteljskih, emotivnih, političkih ili nacionalnih razloga, ekonomskog interesa ili bilo kojeg drugog zajedničkog interesa s korisnikom.

3. Članak 34. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuje se *mutatis mutandis* na provedbu stavaka 1. i 2.

Članak 19.

Za potrebe ove glave, pojam „osoblje” odnosi se na osobe obuhvaćene Pravilnikom o osoblju.

POGLAVLJE 2.

Načini izvršavanja

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 20.

1. Komisija izvršava sredstva ERF-a u skladu s odredbama određenima člancima 21. do 29. na bilo koji od sljedećih načina:

- (a) decentraliziranim upravljanjem;
- (b) centraliziranim upravljanjem;
- (c) zajedničkim upravljanjem s međunarodnim organizacijama.

2. Poglavlje 2. „načini izvršavanja” u dijelu I. glavi IV. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu ovog poglavlja.

Odjeljak 2.

Decentralizirano upravljanje

Članak 21.

Kao opće pravilo, Komisija osigurava financijsko izvršavanje sredstava ERF-a na jedan od sljedećih načina:

- (a) decentraliziranim upravljanjem s AKP državama u skladu s uvjetima određenima Sporazumom AKP-EZ te primjenjujući podjelu odgovornosti predviđenu člankom 57. tog Sporazuma i člancima 34., 35. i 36. njegovog Priloga IV.;

(b) decentraliziranim upravljanjem s PZT-ovima u skladu s uvjetima određenima Odlukom o prekomorskom pridruživanju te mjerama kojima se provodi ta Odluka.

Članak 22.

1. U kontekstu decentraliziranog upravljanja, Komisija osigurava financijsko izvršavanje sredstava ERF-a u skladu s detaljnim pravilima određenima stavcima 2., 3. i 4. Tako kako je predviđeno u slučaju centraliziranog upravljanja, Komisija može delegirati preostale zadaće na tijela navedena u članku 25. stavcima od 2. do 5.

2. AKP države ili PZT-ovi koji su korisnici:

(a) provode redovite provjere kako bi se osiguralo da su mjere koje se trebaju financirati sredstvima ERF-a ispravno izvršene;

(b) poduzimaju odgovarajuće mjere za sprečavanje nepravilnosti i prijevara te, ako je potrebno, pokreću pravni postupak za povrat pogrešno isplaćenih sredstava.

3. Kako bi se osiguralo da se sredstva koriste u skladu s primjenjivim pravilima te u granicama ovlasti koje su joj radi toga dodijeljene, Komisija primjenjuje postupke potvrde računa ili mehanizme financijskog ispravljanja koja joj omogućuju izvršavanje svojih obveza prema Sporazumu AKP-EZ, posebno na temelju članka 34. stavka 1. njegovog Priloga IV., te prema Odluci o prekomorskom pridruživanju, posebno na temelju njezinih članaka 20. i 32.

4. Zemlje i područja partneri na koje su delegirane zadaće izvršavanja osiguravaju, u skladu s člankom 14. stavkom 3., odgovarajuću godišnju *ex post* objavu korisnika sredstava iz ERF-a.

Članak 23.

Provedba AKP država i PZT-ova postupaka koji se financiraju iz sredstava ERF-a podliježu nadzoru Komisije.

Taj se nadzor može izvršavati prethodnim odobrenjem, *ex post* provjerama ili kombiniranim postupkom, u skladu s odredbama Sporazuma AKP-EZ, Odluke o prekomorskom pridruživanju i mjera za provedbu te Odluke.

Članak 24.

Ovisno o stupnju decentralizacije predviđenom Sporazumom AKP-EZ, Odlukom o prekomorskom pridruživanju te mjerama za provedbu te Odluke, Komisija nastoji poticati AKP države i PZT-ove korisnike na poštivanje, prilikom izvršavanja ovlasti koje su im povjerene po Sporazumu AKP-EZ te po Odluci o prekomorskom pridruživanju, načela dobrog financijskog upravljanja određenog člankom 11., posebno postupne primjene sljedećih kriterija:

(a) transparentne javne nabave i postupke dodjele bespovratnih sredstava, koji su nediskriminirajući i isključuju svaki sukob interesa;

(b) učinkovitog i djelotvornog sustava unutarnje kontrole za upravljanje postupcima, što uključuje učinkovito razdvajanje dužnosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika ili osoba jednakih funkcija;

(c) računovodstvenog sustava koji omogućuje provjeru ispravnog korištenja sredstava ERF-a i iskazivanje korištenja sredstava u izvještajima ERF-a;

(d) nezavisne vanjske revizije koju provodi nacionalna institucija za nezavisnu vanjsku reviziju;

(e) u slučaju postupaka izravnog rada navedenih u članku 101. stavku 1., prikladnih odredaba za upravljanje i nadzor lokalnih knjiga blagajne i za definiranje odgovornosti lokalnog upravitelja blagajnom i lokalnog računovodstvenog službenika.

Za potrebe primjene prvog podstavka Komisija, u suglasnosti s AKP državama i PZT-ovima korisnicima, uključuje odgovarajuće odredbe u financijskim sporazumima navedenim u članku 70. stavku 3.

Odjeljak 3.

Centralizirano upravljanje

Članak 25.

1. Ako Komisija izvršava sredstva ERF-a centralizirano, zadaće izvršavanja obavljaju ili izravno njezini odjeli ili se zadaće obavljaju neizravno, u skladu sa stavcima od 2. do 4. ovog članka i u skladu s člancima od 26. do 29.

Neizravno izvršavanje, u skladu sa stavcima od 2. do 4. ovog članka i u skladu s člancima od 27. do 29., također se primjenjuje u slučaju delegiranja preostalih zadaća na tijela navedena u stavku 3. ovog članka u slučaju decentraliziranog upravljanja.

2. Komisija ne smije delegirati na treće osobe izvršne ovlasti koje ima prema Sporazumu AKP-EZ ili Odluci o prekomorskom pridruživanju ako te ovlasti uključuju široko diskrecijsko pravo koje se odnosi na politički izbor. Delegirane zadaće izvršavanja moraju biti jasno utvrđene te se moraju u potpunosti nadzirati, kao i njihovo izvršavanje.

Delegiranje financijskih zadaća izvršavanja mora poštovati načelo dobrog financijskog upravljanja i osigurati vidljivost djelovanja Zajednice. Ni jedna zadaća izvršavanja delegirana na taj način ne smije dovesti do sukoba interesa.

3. U granicama utvrđenima stavkom 2. Komisija može delegirati zadaće javnog tijela, a posebno financijske zadaće izvršavanja, sljedećim tijelima:

(a) izvršnim agencijama uspostavljenim u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 58/2003 ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ SL L 11, 16.1.2003., str. 1.

(b) nacionalnim tijelima javnoga sektora ili tijelima koja uređuje privatno pravo, a koje vrše javne usluge i pružaju dostatna financijska jamstva za izvršavanja zadaća koje su im dodijeljene.

Komisija može iz sredstava ERF-a platiti financijsku naknadu tim tijelima za nastale administrativne troškove.

Komisija na godišnjoj razini obavješćuje Vijeće o dotičnim slučajevima, agencijama i tijelima. Odgovarajuće obrazlaže razloge za korištenje nacionalnih agencija.

4. Izvršavanje odgovarajućih sredstava ERF-a od strane agencije navedene u stavku 3. točki (a) provodi ravnatelj te agencije.

5. Ako agencije i tijela iz stavka 3. obavljaju zadaće izvršavanja, ona obavljaju redovite provjere kako bi osigurala da se mjere koja se trebaju financirati iz sredstava ERF-a ispravno izvršavaju.

Te agencije i tijela poduzimaju odgovarajuće mjere za sprečavanje nepravilnosti i prijevara te ako je potrebno pokreću pravni postupak za povrat pogrešno isplaćenih ili nepravilno iskorištenih sredstava.

Članak 26.

Ako Komisija izvršava sredstva ERF-a neizravnim centraliziranim upravljanjem, najprije mora pridobiti dokaz o postojanju i pravilnom postupanju subjekata kojima se povjerava izvršavanje sljedećeg:

- (a) transparentnih postupaka javne nabave i dodjele bespovratnih sredstava, koji nisu diskriminacijski i isključuju bilo kakav sukob interesa, te koji su u skladu s odredbama glave V., odnosno VII.;
- (b) učinkovitog i djelotvornog sustava unutarnje kontrole za upravljanje postupcima, što uključuje učinkovito razdvajanje dužnosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika ili osoba jednakih funkcija;
- (c) računovodstvenog sustava koji omogućuje provjeru ispravnog korištenja sredstava ERF-a i iskazivanje korištenja sredstava u izvještajima ERF-a;
- (d) nezavisne vanjske revizije;
- (e) javnog pristupa informacijama na razini predviđenoj propisima Zajednice;
- (f) odgovarajuće godišnje *ex post* objave korisnika sredstava iz ERF-a u skladu s člankom 14. stavkom 3.

Komisija može prihvatiti da su sustavi revizije, računovodstva, javne nabave i dodjele bespovratnih sredstava agencija i tijela iz članka 25. stavka 3. istovrsni njezinim vlastitim sustavima, uzimajući u obzir međunarodno prihvaćene standarde.

Članak 27.

1. Komisija osigurava nadzor, evaluaciju, i kontrolu izvršavanja povjerenih zadaća. Ona uzima u obzir istovrsnost sustava kontrole kada obavlja kontrole primjenom vlastitih sustava kontrole.

2. Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ima iste ovlasti u odnosu na tijela kojima su delegirane zadaće kao što ima i u odnosu na uprave Komisije. Dotična tijela donose potrebne mjere kao pomoć OLAF-u u provedbi unutarnjih ispitnih postupaka. Svaki akt takvog tijela za izvršavanje sredstava ERF-a, a posebno svaka odluka ili ugovor koji ta tijela sklope, moraju izričito predvidjeti iste kontrole kao one predviđene člankom 70. stavkom 4.

Članak 28.

Komisija ne smije povjeriti mjere izvršavanja sredstava iz ERF-a, poput plaćanja i povrata, vanjskim subjektima ili tijelima privatnog sektora, osim onim navedenim u članku 25. stavku 3. prvom podstavku, točki (b) ili u posebnim slučajevima kada se dotična plaćanja trebaju izvršiti korisnicima koje određuje Komisija, kada podliježu uvjetima i iznosima koje odredi Komisija i ne uključuju izvršavanje diskrecijskog prava subjekta ili tijela koje vrši plaćanja.

Zadaće koje je moguće ugovorom povjeriti vanjskim subjektima ili tijelima privatnog sektora, osim onima navedenim u članku 25. stavku 3. prvom podstavku, točki (c), jesu zadaće tehničke ekspertize, te administrativne, pripremne ili pomoćne zadaće koje ne uključuju izvršavanje javnih ovlasti ili primjenu ovlaštenja za odlučivanje na temelju diskrecijskog prava.

Odjeljak 4.

Zajedničko upravljanje s međunarodnim organizacijama.

Članak 29.

1. Kada Komisija izvršava sredstva ERF-a zajedničkim upravljanjem, određene zadaće izvršavanja delegiraju se na međunarodne organizacije u sljedećim slučajevima:

- (a) kad god Komisiju i međunarodnu organizaciju obvezuje dugoročni okvirni sporazum koji utvrđuje upravne i financijske aranžmane njihove suradnje;
- (b) kad god Komisija i međunarodna organizacija pripremaju zajednički projekt ili program;
- (c) kada se sredstva nekoliko donatora prikupljaju, a nisu određena za posebne stavke ili kategorije rashoda, to jest, u slučaju mjera s više donatora.

Te organizacije u svojim računovodstvenim i revizijskim postupcima te postupcima unutarnje kontrole i javne nabave primjenjuju standarde koji osiguravaju jamstva istovjetna međunarodno prihvaćenim standardima.² Provedba od strane međunarodnih organizacija postupaka koji se financiraju sredstvima ERF-a podliježu nadzoru Komisije. Takav se nadzor obavlja prethodnim odobrenjem ili *ex post* provjerama ili kombinacijom dvaju postupaka.

3. Pojedinačni sporazumi sklopljeni s međunarodnim organizacijama za dodjelu financijskih sredstava moraju sadržavati detaljne odredbe za izvršavanje zadaća povjerenih takvim međunarodnim organizacijama.

4. Međunarodne organizacije na koje su delegirani zadaci izvršavanja osiguravaju, u skladu s člankom 14. stavkom 3., odgovarajuću *ex post* objavu korisnika sredstava iz ERF-a.

POGLAVLJE 3.

Financijski izvršitelji

Članak 30.

Komisija svakom financijskom izvršitelju osigurava sredstva potrebna za izvršavanje njegovih dužnosti i dokument koji detaljno opisuje njegove zadaće, prava i obveze.

Odjeljak 1.

Načelo razdvajanja dužnosti

Članak 31.

Dužnosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika razdvajaju se i međusobno su nespojive.

Odjeljak 2.

Dužnosnik za ovjeravanje

Članak 32.

1. U kontekstu financijske provedbe postupaka navedenih u članku 2., Komisija vrši dužnosti dužnosnika za ovjeravanje.

2. Komisija određuje osobe odgovarajuće razine, na koje delegira dužnosti dužnosnika za ovjeravanje, opseg prenesenih ovlasti, kao i mogućnost za osobe na koje su te ovlasti prenesene da ih dalje prenose na druge osobe.

3. Ovlasti dužnosnika za ovjeravanje delegiraju se ili se dalje delegiraju samo osoblju.

4. Dužnosnici za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnje delegiranja ovlasti mogu djelovati samo unutar ograničenja iz instrumenta prijenosa ili daljnje prijenosa ovlasti. Odgovornom dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili

daljnje delegiranja ovlasti mogu u njegovim zadaćama pomagati jedan član osoblja ili više njih, pod njegovom odgovornošću, u obavljanju određenih radnji potrebnih za izvršavanje sredstava ERF-a i financijsko izvještavanje.

Članak 33.

Dužnosnik za ovjeravanje odgovoran je za sljedeće:

- (a) izvršavanje prihoda i rashoda u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja;
- (b) osiguravanje sukladnosti sa zahtjevima zakonitosti i pravilnosti.

Članak 34.

1. Radi izvršavanja rashoda, dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnje delegiranja ovlasti preuzima financijske obveze i, ako je prikladno, pravne obveze, potvrđuje rashode i odobrava plaćanja te poduzima prethodne radnje za izvršavanje sredstava ERF-a.

2. Izvršavanje prihoda obuhvaća izradu procjena iznosa potraživanja, utvrđivanje dodijeljenih prava čiji je povrat potrebno osigurati i izdavanje naloga za povrat. Ono prema potrebi uključuje odluku o odricanju od utvrđenih dodijeljenih prava.

Članak 35.

Osim u slučajevima kada je upravljanje centralizirano ili zajedničko s međunarodnim organizacijama, postupke koji se odnose na provedbu programa ili projekata provodi nacionalni ili regionalni dužnosnik za ovjeravanje, kako je definirano u članku 35. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ te u mjerama za provedbu Odluke o prekomorskom pridruživanju, u uskoj suradnji s Komisijom u skladu s člancima 34., 35. i 36. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ.

Članak 36.

1. Kada dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti postane svjestan problema u provedbi postupaka koji se odnose na upravljanje sredstvima ERF-a, on zajedno s nacionalnim ili regionalnim dužnosnikom za ovjeravanje uspostavlja sve potrebne kontakte za rješavanja problema i poduzima sve potrebne korake.

U slučajevima kada nacionalni ili regionalni dužnosnik za ovjeravanje ne vrši ili ne može vršiti dužnosti koje ima na temelju Sporazuma AKP-EZ, dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti može ga privremeno zamijeniti, pri čemu Komisija može od sredstava dodijeljenih AKP državi u pitanju primiti financijsku naknadu za nastali dodatni upravni posao.

2. Svaka mjera koju poduzima dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti u skladu sa stavkom 1. poduzima se u ime i za račun dotičnog nacionalnog ili regionalnog dužnosnika za ovjeravanje.

Članak 37.

1. Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti uspostavlja, u skladu s minimalnim standardima koje je donijela Komisija te uzimajući u obzir rizike povezane s upravljačkim okruženjem, kao i vrstu financiranih aktivnosti, organizacijsku strukturu i postupke unutarnjeg upravljanja i kontrole prikladne za izvršavanje njegovih dužnosti, uključujući prema potrebi *ex post* provjeru.

2. Prije odobravanja radnje, članovi osoblja, osim osobe koja je započela radnju, moraju provjeriti postupovne i financijske aspekte. Započinjanje te *ex ante* i *ex post* provjere te radnje zasebne su funkcije.

3. Sve osoblje odgovorno za kontrolu upravljanja financijskim poslovanjem mora biti stručno osposobljeno. Dužni su poštovati posebni kodeks stručnih standarda koje je utvrdila Komisija.

4. Svaki član osoblja koji je uključen u financijsko upravljanje i kontrolu transakcija, koji smatra da je odluka koju mora na zahtjev nadređenog izvršiti ili prihvatiti nepravilna ili u suprotnosti s načelima dobrog financijskog upravljanja ili pravilima struke koja mora poštovati, pisanim putem obavješćuje dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti, te ako on ne poduzme mjere, povjerenstvo iz članka 54. stavka 3.

U slučaju prijevare, korupcije ili svake druge nezakonite aktivnosti koje mogu nanijeti štetu interesima Zajednice, obavješćuje nadležna tijela u skladu s važećim zakonodavstvom.

Članak 38.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti obavješćuje Komisiji o izvršavanju svojih dužnosti u obliku godišnjeg izvješća o radu zajedno s financijskim i upravljačkim podacima koji potvrđuju da podaci sadržani u izvješću predstavljaju istinitu i vjernu sliku, osim ako je drukčije određeno u bilo kojoj rezervi koja se odnosi na definirana područja prihoda i rashoda.

To izvješće sadrži rezultate poslovanja u odnosu na utvrđene ciljeve, rizike povezane s tim poslovanjem, korištenje osiguranih sredstava, kao i učinkovitost i djelotvornost sustava unutarnje kontrole. Unutarnji revizor prima na znanje godišnje izvješće i sve druge pružene podatke. Komisija najkasnije do 15. lipnja svake godine Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja sažetak godišnjeg izvješća o radu za prethodnu godinu.

Odjeljak 3.

Računovodstveni službenik

Članak 39.

1. Komisija imenuje računovodstvenog službenika koji je odgovoran za:

- (a) pravilnu provedbu isplata, prikupljanje prihoda i povrat iznosa koji su utvrđeni kao prihvatljivi;
- (b) sastavljanje i prikazivanje izvještaja u skladu s glavom VIII.;
- (c) vođenja računa za:
 - i. dodjele navedene u članku 15., osim one za Investicijski instrument, te subvencije kamatnih stopa;
 - ii. obveze navedene u članku 70;
 - iii. plaćanja, prihod i dugove;
- (d) određivanje računovodstvenih pravila i metoda te kontnog plana u skladu s glavom VIII.;
- (e) određivanje i potvrđivanje računovodstvenih sustava te, prema potrebi, potvrđivanje sustava koje je dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti odredio za pribavljanje i opravdavanje računovodstvenih podataka;
- (f) upravljanje rizicom.

Računovodstveni službenik ovlašten je provjeravati poštivanje kriterija za potvrđivanje navedeno u prvom podstavku, točki (e).

2. Računovodstveni službenik dobiva od dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti te od EIB-a, koji, svatko za sebe, jamče njihovu pouzdanost, sve podatke potrebne za izradu financijskih izvještaja koji daju pravu sliku financijskog izvršavanja sredstava ERF-a.

Članak 40.

1. Prije nego što Komisija usvoji financijske izvještaje, potpisuje ih računovodstveni službenik, čime potvrđuje da u razumnoj mjeri jamči da izvještaji daju istinit i vjeran prikaz financijskog položaja ERF-a.

U tu svrhu računovodstveni službenik mora se uvjeriti:

- (a) da su izvještaju pripremljeni u skladu s računovodstvenim pravilima, metodama i računovodstvenim sustavima koji su uspostavljeni pod njegovom odgovornošću kako je utvrđeno u ovoj Uredbi za izvještaje ERF-a;
- (b) da su svi prihodi i rashodi iskazani u izvještaju.

Dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti prosljeđuje sve podatke koji su računovodstvenom službeniku potrebni za izvršavanje njegovih dužnosti.

Dužnosnik za ovjeravanje ima i dalje punu odgovornost za pravilno korištenje sredstava kojima on ili ona upravlja, kao i za zakonitost i pravilnost rashoda pod svojom kontrolom.

Članak 41.

Računovodstveni službenik ovlašten je provjeriti dobivene podatke te izvršiti sve daljnje provjere koje smatra potrebnima da bi potpisao financijske izvještaje. Računovodstveni službenik vrši rezerviranja, ako je potrebno, objašnjavajući točno njihovu narav i opseg.

Članak 42.

Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, samo je računovodstveni službenik ovlašten za upravljanje gotovinom i ekvivalentima gotovine. On je odgovoran za njihovu pohranu.

Članak 43.

Osim ako je drukčije predviđeno ovom Uredbom, samo računovodstveni službenik može u izvršenju svojih dužnosti delegirati neke zadaće podređenom osoblju.

Instrumentom o delegiranju ovlasti utvrđuju se zadaće koje se povjeravaju tim osobama.

Odjeljak 4.

Zastupnik za plaćanja

Članak 44.

1. Radi izvršavanja plaćanja predviđenih u članku 37. stavcima 1. i 4. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ ili u mjerama za provedbu Odluke o prekomorskom pridruživanju, računovodstveni službenik otvara račune, gdje je to prikladno, pri financijskim institucijama u AKP državama ili PZT-ovima, ako su plaćanja u nacionalnim valutama AKP država ili u lokalnim valutama PZT-ova, ili pri financijskim institucijama u državama članicama, ako su plaćanja u euru i ostalim valutama.

2. Te financijske institucije, koje djeluju kao zastupnici za plaćanja, izvršavaju plaćanja prema uputi računovodstvenog službenika.

3. U skladu s člankom 37. stavkom 2. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ, polozi na računima pri financijskim institucijama u AKP državama i PZT-ovima ne stvaraju kamate, a financijske institucije ne dobivaju naknadu za svoje usluge.

U skladu s člankom 1. stavkom 6. Unutarnjeg sporazuma, polozi na računima pri financijskim institucijama u državama članicama stvaraju kamate. Te kamate prenose se na jedan od računa predviđenih u tom članku.

Članak 45.

Odnosi između Komisije i zastupnika za plaćanja predviđenih u članku 37. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ ili u mjerama za provedbu Odluke o prekomorskom pridruživanju predmet su

ugovora. Preslike potpisanih ugovora šalju se radi informacije Revizorskom sudu.

Članak 46.

1. Komisija s posebnih računa otvorenih u skladu s člankom 59. stavkom 3. prenosi iznose potrebne za punjenje računa otvorenih u njezino ime u skladu s člankom 44. Takvi prijenosi vrše na temelju potreba za gotovinom za projekte i programe.

2. Komisija nastoji povlačiti sredstva s posebnih računa navedenih u članku 59. stavku 3. prvom podstavku na takav način da se zadrži raspodjela njezinih sredstava na tim računima koja odgovara udjelima s kojima različite države članice doprinose ERF-u.

Članak 47.

Potpisi osoblja Komisije koje je ovlašteno provoditi radnje na računima ERF-a polažu se u dotičnim bankama u trenutku otvaranja računa ili, u slučaju osoblja koje se naknadno ovlasti, u trenutku njihovog imenovanja.

Odjeljak 5.

Upravitelj plaćanja

Članak 48.

1. Radi izvršavanja plaćanja predviđenih u članku 44., računovodstveni službenik imenuje upravitelja plaćanja koji izvršava lokalna plaćanja preko računa zastupnika za plaćanja.

2. Upravitelji plaćanja biraju se iz redova dužnosnika ili, ako bi se javila potreba te samo u potpuno opravdanim slučajevima, iz redova ostalih članova osoblja.

Članak 49.

1. Imenovanje upravitelja plaćanja podliježe odluci računovodstvenog službenika na temelju valjano potkrijepljenog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje. Ta odluka utvrđuje odgovornosti i obveze upravitelja plaćanja i dužnosnika za ovjeravanje.

Odluka određuje najmanje:

- učestalost kojom se trebaju izrađivati potkrijepljujući dokumenti i postupak za njihovu izradu;
- postupak koji treba slijediti za popunjavanje računa zastupnika za plaćanja;
- rok valjanosti ovlaštenja kojeg računovodstveni službenik daje upravitelju plaćanja;
- identitet imenovanog upravitelja plaćanja.

Izmjena odluke iz prvog podstavka također podliježe odluci računovodstvenog službenika na temelju valjano potkrijepljenog prijedloga odgovornog dužnosnika za ovjeravanje.

2. Upravitelj plaćanja može nakon upute računovodstvenog službenika izvršiti odgovarajuće odobrena plaćanja trećim strankama u granicama pozitivnog preostalog iznosa na računu zastupnika za plaćanja u banci.

Članak 50.

Popunjavanje lokalnih bankovnih računa

Računovodstveni službenik popunjava račune zastupnika za plaćanja i prati te račune u pogledu otvaranja bankovnih računa, delegiranja ovlasti potpisivanja i kontrola na licu mjesta te u centraliziranim računima.

Sredstva za račune zastupnika za plaćanja također se mogu osigurati izravno iz raznih lokalnih prihoda koji proizlaze od:

- (a) raznih vraćanja;
- (b) naloga za povrat.

POGLAVLJE 4.

Odgovornost financijskih izvršitelja

Odjeljak 1.

Opća pravila

Članak 51.

1. Ne dovodeći u pitanje bilo koje disciplinske mjere, tijelo koje je imenovalo dužnosnika za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti može bilo kada povući, privremeno ili konačno, njihovo prijenos ili daljnji prijenos ovlasti.
2. Ne dovodeći u pitanje bilo kakve disciplinske mjere, računovodstvenog službenika Komisija može bilo kada, privremeno ili konačno, razriješiti dužnosti.
3. Ne dovodeći u pitanje bilo kakve disciplinske mjere, upravitelja plaćanja može bilo kada, privremeno ili konačno, razriješiti dužnosti tijelo koje ga je imenovalo.

Članak 52.

1. Odredbe ovog poglavlja ne dovode u pitanje bilo kakvu odgovornost po kaznenom pravu koja može nastati financijskim izvršiteljima iz članka 51. kako je predviđeno po mjerodavnom nacionalnom pravu i u važećim odredbama o zaštiti financijskih interesa Zajednica i borbi protiv korupcije koja uključuje osoblje ili dužnosnike država članica.
2. Na svakog dužnosnika za ovjeravanje, računovodstvenog službenika ili upravitelja plaćanja primjenjuju se disciplinske mjere i naknada štete, u skladu s Pravilnikom o osoblju, ne dovodeći u pitanje članke od 53. do 56. ove Uredbe.

U slučaju prijevare, korupcije ili svake druge nezakonite aktivnosti koje mogu nanijeti štetu interesima Zajednice, slučaj se podnosi nadležnim tijelima.

Odjeljak 2.

Pravila koja se primjenjuju na dužnosnike za ovjeravanje

Članak 53.

Obveza naknada štete za dužnosnika za ovjeravanje kako je navedena u članku 52. stavku 2. postoji posebno ako:

- (a) dužnosnik za ovjeravanje, namjerno ili krajnjom nepažnjom, utvrdi dodijeljena prava koja je potrebno vratiti ili izda naloge za povrat, odobri rashode ili potpiše platni nalog ne pridržavajući se ove Uredbe;
- (b) dužnosnik za ovjeravanje, namjerno ili krajnjom nepažnjom, propusti sastaviti dokument o iznosu potraživanja, ne izda nalog za plaćanje ili kasni s njegovim izdavanjem ili kasni s izdavanjem platnog naloga dovodeći time do građanske odgovornosti Komisije prema trećima.

Članak 54.

1. Ako dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti smatra da je odluka donesena pod njegovom odgovornosti nepravilna ili u suprotnosti s načelima dobrog financijskog upravljanja, pisanim putem obavješćuje tijelo koje je izvršilo delegiranje ovlasti. Ako tijelo koje delegira ovlast tada pruži obrazloženu pisanu uputu dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti za donošenje predmetne odluke, potonji se ne smije smatrati odgovornim.
2. Ako se ovlasti dalje delegiraju unutar njegovih službi, dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja i dalje je odgovoran za učinkovitost i djelotvornost postojećih sustava unutarnjeg upravljanja i kontrole te za odabir dužnosnika za ovjeravanje na osnovi daljnjeg delegiranja ovlasti.
3. Posebno povjerenstvo za financijske nepravilnosti koje je uspostavila Komisija na temelju Uredbe (EZ, Euratom) br. 1605/2002 ima nadležnost utvrditi je li se, u odnosu na ERF, pojavila financijska nepravilnost i koje bi trebale biti moguće posljedice. U pogledu upravljanja sredstvima ERF-a od strane Komisije, predmeti se upućuju tom povjerenstvu kako je predviđeno u članku 75. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002.

Na temelju mišljenja tog povjerenstva Komisija odlučuje hoće li pokrenuti postupke koji uključuju odgovornost s disciplinskom mjerom ili naknadom štete. Ako povjerenstvo utvrdi sustavne probleme, ono dostavlja izvješće s preporukama dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti, pod uvjetom da potonji nije osobno uključen, kao i unutarnjem revizoru.

Odjeljak 3.

Pravila koja se primjenjuju na računovodstvene službenike i upravitelje plaćanja

Članak 55.

Na računovodstvenog službenika se primjenjuje disciplinska mjera ili naknada štete, kao što je propisano i u skladu s Pravilnikom o osoblju. On se posebno može smatrati odgovornim zbog bilo kojeg od sljedećih oblika povreda:

- (a) gubitka ili oštećenja novca, imovine i dokumenata pohranjenih kod njega;
- (b) nedopuštene izmjene bankovnih računa ili poštanskih žiro-računa;
- (c) povrata ili isplate iznosa koji nisu u skladu s odgovarajućim nalozima za povrat ili plaćanje;
- (d) ako ne naplati dospjeli prihod.

Članak 56.

Na upravitelja plaćanja primjenjuje se disciplinska mjera ili naknada štete, kao što je propisano i u skladu s Pravilnikom o osoblju. On se posebno može smatrati odgovornim zbog bilo kojeg od sljedećih oblika povreda:

- (a) gubitka ili oštećenja novca, imovine i dokumenata pohranjenih kod njega;
- (b) ako ne može predložiti odgovarajuće prateće dokumente za plaćanja koja je izvršio;
- (c) ako izvrši plaćanja osobama koje na to nemaju pravo;
- (d) ako ne naplati dospjeli prihod.

POGLAVLJE 5.

Prihodi

Odjeljak 1.

Stavljanje na raspolaganje sredstava ERF-a

Članak 57.

1. U skladu s člankom 7. Unutarnjeg sporazuma, granica godišnjeg iznosa doprinosa za godinu $n + 2$ i godišnjeg iznos doprinosa za godinu $n + 1$ određuje se u skladu s postupkom određenim u stavcima od 2. do 7. Godišnji doprinosi plaćaju se u tri obroka. Oni se određuju u skladu s postupkom određenim u stavcima od 2. do 7.

2. Komisija podnosi prijedlog do 15. listopada godine n , koji sadrži:

- granicu godišnjeg iznosa doprinosa za godinu $n + 2$,
- godišnji iznos doprinosa za godinu $n + 1$,
- iznos prvog obroka doprinosa za godinu $n + 1$.

Vijeće odlučuje o tom prijedlogu do 15. studenoga godine n .

Države članice plaćaju prvi obrok doprinosa za godinu $n + 1$ najkasnije do 21. siječnja godine $n + 1$.

3. Komisija podnosi prijedlog do 15. lipnja godine $n + 1$, koji sadrži:

- iznos drugog obroka doprinosa za godinu $n + 1$,
- revidirani godišnji iznos doprinosa za godinu $n + 1$ u skladu sa stvarnim potrebama, u slučaju kada u skladu s člankom 7. stavkom 3. Unutarnjeg sporazuma godišnji iznos odstupa od stvarnih potreba.

Vijeće o prijedlogu odlučuje najkasnije 21 kalendarskih dana nakon podnošenja prijedloga Komisije.

Države članice plaćaju drugi obrok najkasnije 21 kalendarskih dana od datuma kada su obaviještene o odluci Vijeća.

4. Do 15. lipnja godine $n + 1$, Komisija, uzimajući u obzir predviđanja EIB-a o upravljanju i poslovanju Investicijskog instrumenta, uključujući subvencije kamatnih stopa, utvrđuje i izvješćuje Vijeće o stanju obveza, plaćanja i godišnjih iznosa poziva na doprinose izvršenih u godini n i koji se trebaju izvršiti u godinama $n + 1$ i $n + 2$. Ti iznosi za godine $n + 1$ i $n + 2$ temelje se na mogućnosti učinkovitog ostvarivanja predložene razine sredstava.

5. Komisija podnosi prijedlog do 10. listopada godine $n + 1$, koji sadrži:

- iznos trećeg obroka godišnjeg doprinosa za godinu $n + 1$,
- revidirani godišnji iznos doprinosa za godinu $n + 1$ u skladu sa stvarnim potrebama, u slučaju kada u skladu s člankom 7. stavkom 3. Unutarnjeg sporazuma godišnji iznos odstupa od stvarnih potreba.

Vijeće o prijedlogu odlučuje najkasnije 21 kalendarskih dana nakon podnošenja prijedloga Komisije.

Države članice plaćaju treći obrok najkasnije 21 kalendarskih dana od datuma kada su obaviještene o odluci Vijeća.

6. Zbroj obroka koji se odnose na određenu godinu ne može prelaziti godišnji iznos doprinosa određen za tu godinu. Godišnji iznos doprinosa ne može prelaziti granicu određenu za tu godinu. Granica se ne može povećati, osim u skladu s člankom 7. stavkom 4. Unutarnjeg sporazuma. Možebitno povećanje granice mora biti dio prijedloga navedenih gore u stavcima od 2. do 5.

7. Granica godišnjeg iznosa doprinosa za godinu $n + 2$, godišnji iznos doprinosa za godinu $n + 1$ i obroci doprinosa moraju odrediti, u skladu s člancima od 1. do 5.:

- (a) iznos kojim upravlja Komisija; i
- (b) iznos kojim upravlja EIB, uključujući subvencije kamatnih stopa.

Članak 58.

1. Obročna plaćanja svake države članice navedena u članku 57. određuju se na takav način da su u razmjeru s doprinosom te države u ERF kako je određeno u članku 1. stavku 2. Unutarnjeg sporazuma.

2. Pozivi na doprinose najprije iskorištavaju iznose određene za prethodne ERF-ove, jedan za drugim.

Članak 59.

1. Financijski doprinosi država članica izražavaju se u eurima.

2. Svaka država plaća iznos svojeg doprinosa u eurima.

3. U odnosu na iznos koji se duguje Komisiji na temelju članka 57. stavka 7. točke (a), financijske doprinose svaka država članica stavlja na poseban račun naziva „Komisija Europskih zajednica - Europski razvojni fond” otvoren pri emisijskoj banci te države članice ili financijskoj instituciji koju je država članica odredila. Iznos tih doprinosa ostaje na tim posebnim računima dok ne bude trebalo izvršiti plaćanja predviđena u članku 37. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ ili u mjerama za provedbu Odluke o prekomorskom pridruživanju.

U odnosu na iznos koji se duguje EIB-u na temelju članka 57. stavka 7. točke (b), financijske doprinose prenosi svaka država članica u skladu s člankom 146.

Ako je potrebno, Komisija pruža odgovarajuću tehničku pomoć u provedbi odluka Vijeća navedenih u članku 57.

Članak 60.

1. Ako se obrok doprinosa kojeg treba platiti na temelju ovog članka ne plati do roka određenog u članku 57. stavcima od 2. do 5., od države članice se zahtijeva plaćanje kamata na neplaćeni iznos.

2. Kamate na neplaćeni iznos naplaćuju se po stopi za dva postotna boda većoj od kamatne stope koju Europska središnja

banka primjenjuje na svoje glavne djelatnosti refinanciranja prvog radnog dana mjeseca u kojem dospijeva iznos, prema objavi u seriji C *Službenog lista Europske unije*. Ta se stopa uvećava za četvrtinu postotnog boda za svaki mjesec kašnjenja.

Kamata se plaća za čitavo razdoblje kašnjenja i izračunava se od prvog kalendarskog dana nakon isteka roka za plaćanje dotičnog obroka.

3. U pogledu iznosa koji se duguje Komisiji na temelju članka 57. stavka 7. točke (a), zatezna kamata uplaćuje se na jedan od računa predviđenih u članku 1. stavku 6. Unutarnjeg sporazuma.

U pogledu iznosa koji se duguje EIB-u na temelju članka 57. stavka 7. točke (b), zatezna kamata se prenosi Investicijskom instrumentu.

Članak 61.

Nakon isteka financijskog protokola određenog u Prilogu I.b Sporazuma AKP-EZ, Komisija poziva na plaćanje dijela doprinosa koji je država članica i dalje obvezna platiti u skladu s člankom 57., kako se zahtijeva u skladu s uvjetima određenima u ovoj Uredbi.

Odjeljak 2.

Procjene iznosa potraživanja

Članak 62.

1. Procjenu iznosa potraživanja najprije radi dužnosnik za ovjeravanje odgovoran s obzirom na bilo koju mjeru ili okolnost zbog koje može nastati ili koja može izmijeniti iznos koji se duguje ERF-u.

2. Odstupajući od stavka 1., ne obavlja se procjena iznosa potraživanja prije nego što država članica stavi na raspolaganje Komisiji iznose svojih doprinosa ERF-u, kako je definirano u člancima 57. i 58. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje izdaje nalog za povrat s obzirom na te iznose.

3. Članak 77. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuje se *mutatis mutandis* na provedbu stavaka 1.

Odjeljak 3.

Utvrđivanje iznosa potraživanja

Članak 63.

1. Utvrđivanje iznosa potraživanja je postupak kojim dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti:

- (a) provjerava postoji li dug;
- (b) utvrđuje ili provjerava istinitost i iznos duga;
- (c) provjerava uvjete dospelosti duga.

2. Sredstva ERF-a koja su Komisiji stavljena na raspolaganje te svaki iznos potraživanja koji je utvrđen kao stvaran, u fiksnom iznosu i dospjeli, mora se utvrditi u nalogu za povrat za računovodstvenog službenika, nakon čega se dužniku šalje obavijest o terećenju, pri čemu nalog za povrat i obavijest o terećenju sastavlja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje.
3. Pogrešno plaćeni iznosi moraju se vratiti.
4. Članak 86. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuje se *mutatis mutandis* u pogledu uvjeta pod kojima se zatezna kamata duguje ERF-u.

Odjeljak 4.

Odobravanje povrata

Članak 64.

1. Odobravanje povrata je postupak kojim odgovorni dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ili daljnjeg delegiranja ovlasti izdavanjem naloga za povrat daje uputu računovodstvenom službeniku da osigura povrat utvrđenog iznosa potraživanja.
2. Ne dovodeći u pitanje odgovornosti AKP država ili PZT-ova, Komisija može formalno utvrditi iznos potraživanja od dužnika koji nisu države odlukom koja je izvršna pod istim uvjetima kako su određeni u članku 256. Ugovora.
3. Članci 81. i 84. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu stavaka 1. i 2.

Odjeljak 5.

Povrat

Članak 65.

1. Računovodstveni službenik postupka prema nalogu za povrat za iznose potraživanja koje je propisno utvrdio odgovorni dužnosnik za ovjeravanje. On postupka s dužnom pažnjom kako bi osigurao da ERF dobije svoje prihode i osigurava zaštitu njegovih prava.
2. Računovodstveni službenik osigurava povrat iznosa prijebom istih s jednakim potraživanjima koja ERF ili Zajednica imaju prema svakom dužniku koji ima svoje potraživanje prema ERF-u ili Zajednici koje je stvarno, fiksnog iznosa i dospjelo.
3. U pogledu izravnog rada i neizravnog decentraliziranog djelovanja navedenih u glavi VI., ako potraživanja ERF-a prema nacionalnom dužniku za ovjeravanje nisu vraćena u određenim rokovima, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje poduzima sve potrebne mjere za stvarno vraćanje dugovanih iznosa, uključujući, gdje je to prikladno, obustavu korištenja te vrste aranžmana za tu državu ili PZT-ove.
4. Ako se dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja planira odreći ili djelomično odreći povrata utvrđenog iznosa potraživanja, osigurava da je to odricanje pravilno i u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja i proporcionalnosti. Odluku o odricanju treba obrazložiti. Dužnosnik za ovjeravanje

može delegirati odluku samo u skladu s Uredbom (EZ, Euratom) br. 2342/2002.

5. Dužnosnik za ovjeravanje može opozvati ili prilagoditi iznos potraživanja.
6. Na dodijeljena prava ERF-a u odnosu na treće i na dodijeljena prava trećih u odnosu na ERF primjenjuje se rok zastare od pet godina.
7. Članci 82. do 85. i 87. do 89. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu stavaka 1. i 2.

POGLAVLJE 6.

Rashodi

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 66.

Svaka stavka rashoda preuzima se kao obveza, potvrđuje, odobrava i plaća.

Odjeljak 2.

Preuzimanje obveza za rashode

Članak 67.

Preuzimanju obveza za rashode prethodi odluka o financiranju koju donosi Komisija ili tijela na koja je Komisija delegirala svoje ovlasti.

Članak 68.

1. Preuzimanje financijske obveze od strane Komisije je postupak rezerviranja sredstava potrebnih za pokrivanje naknadnih plaćanja za ispunjavanje preuzete pravne obveze.
2. Preuzimanje pravne obveze od strane Komisije je radnja kojom odgovorni dužnosnik za ovjeravanje preuzima ili uspostavlja obvezu u odnosu na treće osobe, što ima za posljedicu terećenje ERF-a.
3. Financijsku i pravnu obvezu preuzima isti dužnosnik za ovjeravanje. Od tog pravila može se odstupiti u sljedećim slučajevima:
 - (a) administrativnih rashoda koji su nastali Komisiji u smislu članka 69. stavka 3., a u odnosu na koje su financijske obveze podijeljene u skladu s člankom 69. stavkom 2.;
 - (b) preuzimanja ukupnih obveza koje se odnose na sporazume o financiranju na temelju članka 70. stavka 3.

Članak 69.

1. Financijska obveza Komisije je pojedinačna ako su korisnik i iznos rashoda poznati.

Financijska obveza Komisije je ukupna ako barem jedan od elemenata potrebnih za utvrđivanje pojedinačne obveze nije poznat.

2. Financijske obveze za administrativne rashode Komisije mogu se podijeliti na nekoliko godina u godišnje obroke. Odgovarajuće pravne obveze predviđaju tu podjelu.

3. Sljedeće se smatra administrativnim rashodima za potrebe članka 68. stavka 3. točke (a) i stavka 2. ovog članka:

- (a) rashodi za ljudske resurse, osim onih za regularno osoblje;
- (b) rashodi za osposobljavanje;
- (c) troškovi službenih putovanja;
- (d) troškovi reprezentacije;
- (e) troškovi sastanaka;
- (f) troškovi za nezavisne tumače i/ili prevoditelje;
- (g) troškovi za razmjene dužnosnika;
- (h) troškovi tekućih najamnina za pokretnu i nepokretnu imovinu;
- (i) troškovi raznih osiguranja;
- (j) troškovi čišćenja i održavanja;
- (k) troškovi korištenja telekomunikacijskih usluga;
- (l) trošak vode, plina i električne energije;
- (m) izdaci za redovite publikacije.

Članak 70.

1. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje preuzima financijsku obvezu prije preuzimanja pravne obveze koja obvezuje Komisiju prema trećim osobama.

2. Odluke o financiranju koje donese Komisija, u skladu sa Sporazumom AKP-EZ ili Odlukom o prekomorskom pridruživanju, a koje ju ovlašćuju za odobravanje financijske pomoći iz ERF-a, stvaraju financijske obveze za Komisiju.

3. Sljedeće predstavlja pravne obveze Komisije:

- (a) sporazum o financiranju između Komisije, koja djeluje u ime Zajednice, i AKP država korisnica ili PZT-ova korisnika ili tijela koja su oni odredili;
- (b) ugovor ili sporazum o bespovratnim sredstvima između Komisije i nacionalnih ili međunarodnih tijela javnog

sektora ili fizičkih ili pravnih osoba odgovornih za provedbu aktivnosti.

4. Svaki sporazum o financiranju, ugovor ili sporazum o bespovratnim sredstvima mora izričito za Komisiju, OLAF i Revizorski sud predvidjeti ovlasti kontrole, kako dokumenata, tako i na licu mjesta, nad svim ugovornim i podugovornim strankama koje su financirane sredstvima ERF-a.

Članak 71.

Kada se preuzimaju financijske obveze, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava:

- (a) da rashod tereti točnu računovodstvenu stavku;
- (b) da su sredstva dostupna;
- (c) da su rashodi u skladu s odgovarajućim odredbama, posebno Sporazuma AKP-EZ, Odluke o prekomorskom pridruživanju, Unutarnjeg sporazuma, ove Uredbe i svih akata donesenih za provedbu tih odredaba;
- (d) da se poštuje načelo dobrog financijskog upravljanja.

Članak 72.

Kada se evidentira pravna obveza, dužnosnik za ovjeravanje osigurava sljedeće:

- (a) da je preuzeta obveza pokrivena odgovarajućom financijskom obvezom;
- (b) da su rashodi pravilni i u skladu s odgovarajućim odredbama, posebno Sporazuma AKP-EZ, Odluke o prekomorskom pridruživanju, Unutarnjeg sporazuma, ove Uredbe i svih akata donesenih za provedbu tih odredaba;
- (c) da se poštuje načelo dobrog financijskog upravljanja.

Odjeljak 3.

Preuzimanje obveza za rashode pod centraliziranim ili zajedničkim upravljanjem

Članak 73.

Kada sredstvima ERF-a Komisija upravlja na centraliziranoj ili zajedničkoj osnovi, preuzimanje obveza za rashode podliježe odredbama ovog odjeljka.

Članak 74.

1. Pravne obveze koje se odnose na pojedinačne financijske obveze Komisija preuzima najkasnije do 31. prosinca godine N, pri čemu je godina N godina u kojoj je preuzeta pojedinačna financijska obveza Komisije prema članku 68. stavku 3.

2. Kao opće pravilo, ukupne financijske obveze obuhvaćaju ukupni trošak odgovarajućih pojedinačnih pravnih obveza koje je Komisija preuzela do 31. prosinca godine N + 1, pri čemu je godina N godina u kojoj je Komisija preuzela ukupnu financijsku obvezu prema članku 68. stavku 3.

Međutim, ako se ukupne obveze navedene u članku 70. stavku 3. točki (a) izvršavaju, Komisija sklapa odgovarajuće pojedinačne ugovore i sporazume najkasnije tri godine nakon datuma sklapanja sporazuma o financiranju.

Pojedinačni ugovori i sporazumi koji se odnose na reviziju i evaluaciju mogu se sklapati i kasnije. Dodaci već sklopljenim ugovorima mogu se također kasnije sklopiti.

Na kraju razdoblja navedenih u stavku 1. i u prvom i drugom podstavku ovog stavka odgovorni dužnosnik za ovjeravanje oslobađa neiskorištena sredstva tih financijskih obveza.

Članak 75.

1. Iznos svake pojedinačne pravne obveze koju Komisija preuzima na temelju ukupne obveze, prije potpisivanja, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje evidentira u račune ERF-a i knjiži kao ukupnu financijsku obvezu.

2. Pravne obveze preuzete za mjere koje traju dulje od jedne financijske godine i odgovarajuće financijske obveze moraju imati konačni datum za izvršavanje određen u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, osim u slučaju administrativnih rashoda navedenih u članku 69. stavku 3.

Svaki dio takvih preuzetih obveza koji nije izvršen šest mjeseci od tog datuma opoziva se, a odgovarajuće dodjele se poništavaju.

Iznos financijske obveze koji odgovara pravnoj obvezi za koju nije izvršeno plaćanje u razdoblju od tri godine od preuzimanja pravne obveze oslobađa se, a odgovarajuće dodjele se poništavaju.

3. Stavak 2. se primjenjuje ne dovodeći u pitanje odluke koje Vijeće može donijeti na temelju članaka 96. i 97. Sporazuma AKP-EZ.

Članak 76.

Prekid projekta i oslobađanje sredstava za koje je preuzeta obveza u skladu s člancima 73., 74. i 75. provodi se kada su okončaju pravne obveze koje je preuzela Komisija u vezi s tim projektom u odnosu na treće osobe, a povezana plaćanja i naplate zabilježeni su na računima ERF-a.

Odjeljak 4.

Preuzimanje obveza za rashode pod decentraliziranim upravljanjem

Članak 77.

Kada se sredstvima ERF-a upravlja na decentraliziranoj osnovi, preuzimanje obveza za rashode od strane Komisije podliježe odredbama ovog odjeljka.

Članak 78.

1. Sporazumi o financiranju s AKP državama i PZT-ovim korisnicima sklapaju se najkasnije do 31. prosinca godine N + 1, pri čemu je N godina u kojima je preuzeta ukupna financijska obveza Komisije.

Ako se sporazumi o financiranju ne sklope do roka određenog u prvom podstavku, odgovarajuće dodjele se opozivaju.

2. Komisija ima obvezu izvršiti plaćanje iz sredstava ERF-a kad god odgovorni dužnosnik za ovjeravanje odobri ugovore, sporazume o bespovratnim sredstvima i ocjene programa, kako je predviđeno u članku 101. stavku 3.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje bilježi u računima ERF-a, prije potpisa za odobravanje, iznos svake pojedinačne pravne obveze koju je on odobrio nakon ukupne obveze. Taj iznos knjiži kao ukupnu financijsku obvezu.

3. Stavak 1. se primjenjuje ne dovodeći u pitanje odluke koje Vijeće može donijeti na temelju članaka 96. i 97. Sporazuma AKP-EZ.

Članak 79.

U skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja navedenog u članku 11. i djelujući u okviru svojih ovlasti, Komisija nastoji osigurati:

(a) preuzimanje pravnih obveza za provedbu sporazuma o financiranju navedenih u članku 78. stavku 1. najkasnije tri godine nakon datuma sklapanja odgovarajućih sporazuma o financiranju. Pojedinačni ugovori i sporazumi koji se odnose na reviziju i evaluaciju te dodaci već sklopljenim ugovorima mogu se sklopiti kasnije;

(b) oslobađanje iznosa pojedinačne financijske obveze koja odgovara pravnoj obvezi za provedbu sporazuma o financiranju navedenog u članku 78. stavku 1. i za koji nije izvršeno plaćanje u razdoblju od tri godine nakon preuzimanja pravne obveze.

Na kraju svakog roka određenog u sporazumima o financiranju za okončanje pravne obveze navedene u točki (a) prvog podstavka, odgovorni dužnosnik za ovjeravanje oslobađa neiskorištena sredstva odgovarajućih financijskih obveza.

Pravne obveze navedene u točki (b) prvog podstavka su ugovori, sporazumi o bespovratnim sredstvima ili ocjene programa koje zaključuje AKP države ili PZT-ovi ili njihova tijela ili ugovori i sporazumi o bespovratnim sredstvima koje sklopi Komisija djelujući u njihovo ime i za njihov račun. Za potrebe primjene ovog podstavka Komisija, u suglasnosti s AKP državama i PZT-ovima korisnicima, uključuje odgovarajuće odredbe u financijskim sporazumima navedenim u članku 78. stavku 1.

Članak 80.

Prekid projekta i oslobađanje sredstava za koje je preuzeta obveza u skladu s člancima 78. i 79. provode AKP države ili PZT-ovi ili njihova tijela i/ili Komisija kada djeluje u njihovo ime i za njihov račun u vezi s tim projektom u odnosu na treće strane, nakon okončanja preuzetih pravnih obveza te nakon što su odgovarajuća plaćanja i naplate zabilježeni na računima ERF-a.

Odjeljak 5.

Potvrđivanje rashoda

Članak 81.

1. Potvrđivanje rashoda je postupak u kojem odgovorni dužnosnik za ovjeravanje:

- (a) provjerava postojanje prava vjerovnika;
- (b) utvrđuje ili provjerava istinitost i iznos potraživanja;
- (c) provjerava uvjete pod kojima plaćanje dopijeva.

2. Članci od 97. do 101. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na potvrđivanje rashoda.

Odjeljak 6.

Odobranje rashoda

Članak 82.

1. Odobranje rashoda je postupak u kojem odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, nakon potvrđivanja jesu li sredstva na raspolaganju i nakon izdavanja naloga za plaćanje, nalaže računovodstvenom službeniku da izvrši plaćanje iznosa rashoda koji je potvrdio.

2. Ako se obavljaju povremena plaćanja za pružene usluge, uključujući usluge najma, ili za dostavljenu robu, dužnosnik za

ovjeravanje može u skladu s obavljenom analizom rizika naložiti primjenu sustava izravnog terećenja.

3. Članci 102. i 103. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu ovog članka.

Odjeljak 7.

Plaćanje rashoda

Članak 83.

1. Plaćanje se obavlja na osnovi predloženog dokaza da je odgovarajuća aktivnost u skladu s temeljnim aktom ili ugovorom. Plaćanje obuhvaća jednu ili više sljedećih radnja:

- (a) plaćanje cjelokupnog dospjelog iznosa;
- (b) plaćanje dospjelih iznosa na bilo koji od sljedećih načina:
 - i. pretfinanciranje koje se može podijeliti na nekoliko plaćanja;
 - ii. jedno privremeno plaćanje ili više njih;
 - iii. plaćanje preostalog dospjelog iznosa.

2. U poslovnim knjigama razlikuju se različite vrste plaćanja iz stavka 1. u vrijeme kada su izvršena.

3. Članci 104. i 105. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis*.

Članak 84.

Računovodstveni službenik plaća rashode u okviru raspoloživih sredstava.

Članak 85.

Plaćanja se izvršavaju preko bankovnih računa navedenih u članku 44. Detaljna pravila za otvaranje, upravljanje i korištenje takvih računa utvrđuje računovodstveni službenik.

Ta pravila posebno moraju predvidjeti obvezu zajedničkog potpisa na nalogima za prijenos i svim bankovnim plaćanjima dvaju članova osoblja koje je odgovarajuće ovlastio računovodstveni službenik.

Članak 86.

Za plaćanja koja je izvršio upravitelj plaćanja odgovorni dužnosnik za ovjeravanje osigurava provedbu provjera prije njihovog izvršavanja.

Odjeljak 8.

Rokovi za izvršavanje rashoda

Članak 87.

1. Potvrđivanje, odobravanje i plaćanje rashoda mora se obaviti u roku od najviše 90 dana od datuma dospelosti plaćanja. Nacionalni i regionalni dužnosnik za ovjeravanje odobravaju rashode i odgovarajuće obavješćuju Komisijinog odgovornog dužnosnika za ovjeravanje najkasnije 45 dana prije isteka tog roka.

2. Vjerovnici koji su namireni sa zakašnjenjem imaju pravo dobiti zateznu kamatu u skladu s člankom 106. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002.

3. Zahtjeve za zakašnjelim plaćanjima za koje je odgovorna Komisija u skladu s člankom 37. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ podmiruje Komisija s računa ili računâ predviđenih u članku 1. stavku 6. Unutarnjeg sporazuma.

POGLAVLJE 7.

Informacijski sustavi

Članak 88.

1. Ako se izvršavanjem prihoda i rashoda upravlja pomoću računalnih sustava, dokumenti mogu biti potpisani računalnim ili elektroničkim postupkom.

2. Članci 107. i 108. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu ovog članka.

POGLAVLJE 8.

Unutarnji revizor

Članak 89.

Unutarnji revizor ERF-a je unutarnji revizor Komisije. On vrši svoje dužnosti u skladu s odgovarajućim međunarodnim standardima. Odgovoran je Komisiji za provjeru pravilnog djelovanja sustava i postupaka za izvršavanje sredstava ERF-a kojima upravlja Komisija na temelju članka 2. Unutarnji revizor ne može biti dužnosnik za ovjeravanje ni računovodstveni službenik.

Članak 90.

1. Unutarnji revizor savjetuje Komisiju o poslovanju s rizicima, izdavanjem neovisnih mišljenja o kvaliteti sustava upravljanja i kontrole te izdavanjem preporuka za poboljšanje uvjeta izvršavanja poslova i promicanja dobrog financijskog upravljanja.

Odgovoran je posebno za sljedeće:

(a) za procjenu prikladnosti i djelotvornosti sustava unutarnjeg upravljanja te za uspješnost službi u provođenju politika, programa i djelovanja s obzirom na rizike koji su s njima povezani;

(b) za procjenu učinkovitosti i djelotvornosti sustava unutarnje kontrole i revizije primjenjivih na svaki postupak izvršavanja sredstava ERF-a.

2. Unutarnji revizor ima potpun i neograničeni pristup svim podacima potrebnima za izvršavanje njegovih dužnosti, ako je potrebno i na licu mjesta, uključujući u državama članicama i u trećim zemljama.

3. Unutarnji revizor obavješćuje Komisiju o svojim nalazima i preporukama. Komisija osigurava poduzimanje mjera na osnovi preporuka koje proizlaze iz revizije. Unutarnji revizor također podnosi Komisiji godišnje izvješće o unutarnjoj reviziji u kojemu se navodi broj i vrsta provedenih unutarnjih revizija, izdane preporuke i radnje poduzete na temelju tih preporuka.

4. Svake godine Komisija prosljeđuje izvješće tijelu koje daje razrješnicu, u kojem se sažeto navodi broj i vrsta provedenih unutarnjih revizija, izdane preporuke i radnje poduzete na temelju tih preporuka.

5. Članci od 109. do 115. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na provedbu ovog članka.

GLAVA V.

JAVNA NABAVA

POGLAVLJE 1.

Opće odredbe

Odjeljak 1.

Područje primjene i načela sklapanja ugovora

Članak 91.

1. Ugovori o javnoj nabavi jesu ugovori s financijskim interesom koji su sklopljeni u pisanom obliku između jednog ili više gospodarskih subjekata i jednog ili više javnih naručitelja u smislu članka 92. kako bi za plaćanje cijene u cijelosti ili djelomično iz sredstava ERF-a dobili pokretnu i nepokretnu imovinu, izvođenje radova ili pružanje usluga.

Takvi ugovori obuhvaćaju:

(a) ugovore o nabavi robe;

(b) ugovore o radovima;

(c) ugovore o pružanju usluga.

2. Okvirni ugovori su ugovori sklopljeni između jednog ili više javnih naručitelja i jednog ili više gospodarskih subjekata, čija je svrha utvrditi uvjete koji se primjenjuju na ugovore o nabavi koje je potrebno dodijeliti tijekom predviđenog razdoblja, posebno u pogledu cijene i prema potrebi predviđene količine. Njih uređuju odredbe ove glave o postupku sklapanja ugovora, uključujući oglašavanje.

Članak 92.

1. Javni naručitelji za potrebe ove glave su:
 - (a) AKP države korisnice ili tijela koja one odgovarajuće odrede, uključujući službena regionalna tijela, ili njihovi predstavnici;
 - (b) Komisija, u slučaju ugovora koji se dodjeljuju za njezin račun;
 - (c) Komisija u ime i za račun jedne ili više AKP država korisnica;
 - (d) tijelo nacionalnog ili međunarodnog javnog sektora ili fizičke ili pravne osobe koje su potpisale sporazum o financiranju ili sporazum o bespovratnim sredstvima s jednom ili više AKP zemalja ili s Komisijom za provedbu programa ili projekta.
2. Postupci javne nabave utvrđuju se u sporazumima o financiranju navedenim u članku 70. stavku 3.

Odjeljak 2.

Objava

Članak 93.

U granicama ovlasti koje su joj povjerene Sporazumom AKP-EZ te u skladu s uvjetima određenima u njegovom Prilogu IV., Komisija poduzima potrebne korake da se postupci međunarodnog javnog natječaja objave u *Službenom listu Europske unije* i na internetu.

POGLAVLJE 2.

Postupak javne nabave

Članak 94.

1. Uvjeti za sudjelovanje i postupci za dodjelu ugovora o mjerama koje se financiraju iz ERF-a radi pomoći AKP država su isti kako su definirani u Prilogu IV. Sporazumu AKP-EZ.

Postupci dodjele ugovora o mjerama koje se financiraju iz ERF-a radi pomoći PZT-ovima definiraju se u mjerama za provedbu Odluke o prekomorskom pridruživanju.

2. Ako Komisija nastupa kao javni naručitelj za provedbu humanitarne pomoći ili pomoći u nuždi u okviru Sporazuma

AKP-EZ ili Odluke o prekomorskom pridruživanju, dužna je poštovati odgovarajuća pravila Zajednice o javnoj nabavi.

Članak 95.

Dokumentacija koja se odnosi na poziv na podnošenje ponuda mora dati potpun, jasan i točan opis predmeta ugovora te odrediti uvjete za isključenje, odabir i sklapanje ugovora koji se primjenjuju na ugovor.

Članak 96.

1. Natjecatelji ili ponuditelji isključuju se iz sudjelovanja u postupcima javne nabave ako:

- (a) su u stečaju ili u likvidaciji ili njihovim poslovanjem upravlja sud, ako su sklopili dogovor s vjerovnicima, ako su obustavili obavljanje poslovne djelatnosti, ako se protiv njih vodi postupak koji se odnosi na ta pitanja, ili se nalaze u bilo kojoj sličnoj situaciji koja proizlazi iz sličnog postupka predviđenog nacionalnim zakonodavstvom ili propisima;
- (b) pravomoćnom presudom osuđeni su za kazneno djelo koje se odnosi na njihovo profesionalno ponašanje;
- (c) ako javni naručitelj na bilo koji način dokaže da su krivi za težak profesionalni propust;
- (d) nisu ispunili obveze koje se odnose na plaćanje doprinosa socijalnog osiguranja ili plaćanje poreza u skladu s propisima zemlje u kojoj imaju poslovni nastan, ili s onima u zemlji javnog naručitelja, ili onima u državi gdje se ugovor treba izvršiti;
- (e) ako su pravomoćnom presudom osuđeni za prijevare, korupciju, sudjelovanje u zločinačkim organizacijama ili bilo kojim drugim nezakonitim djelatnostima koje štete financijskim interesima Zajednica;
- (f) se na njih trenutačno primjenjuje administrativna kazna iz članka 99.

Točke od (a) do (d) prvog podstavka ne primjenjuju se na kupnju robe pod posebno povoljnim uvjetima od dobavljača koji prestaje s obavljanjem poslovne djelatnosti ili od stečajnog upravitelja ili likvidatora u skladu s dogovorom s vjerovnicima ili sličnim postupkom na temelju nacionalnog zakonodavstva.

2. Natjecatelji ili ponuditelji potvrđuju da nisu u nekoj od situacija iz stavka 1. Međutim, javni naručitelj može odustati od zahtjeva za tom potvrdom za ugovore vrlo male vrijednosti.

Za potrebe pravilne primjene stavka 1. natjecatelj ili ponuditelj, kada to zahtijeva javni naručitelj, mora:

- (a) ako je natjecatelj ili ponuditelj pravna osoba, osigurati podatke o vlasništvu ili upravljanju, kontroli i ovlastima za zastupanje pravne osobe;

(b) ako je predviđeno podugovaranje, potvrditi da se podizvođač ne nalazi u nekoj od situacija iz stavka 1.

3. Članak 133. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuje se *mutatis mutandis* na provedbu ovog članka.

Članak 97.

Ugovor se ne sklapa s natjecateljima ili ponuditeljima koji su tijekom postupka javne nabave za taj ugovor:

- (a) u sukobu interesa;
- (b) koji su krivi za pogrešno prikazivanje činjenica u dostavljanju podataka potrebnih javnom naručitelju, kao uvjet za sudjelovanje u postupku javne nabave, ili ako nisu dostavili takav podatak;
- (c) u jednoj od situacija isključenja iz postupka javne nabave iz članka 96. stavka 1.

Članak 98.

U granicama ovlasti koje su joj povjerene Sporazumom AKP-EZ Komisija poduzima korake za korištenje središnje baze podataka uspostavljene u skladu s Uredbom (EZ, Euratom) br. 1605/2002, a koja sadrži detalje o natjecateljima i ponuditeljima koji su, prema pravilima definiranim u Prilogu IV. Sporazumu AKP-EZ, u situaciji koja ih isključuje iz sudjelovanja u postupcima za dodjelu ugovora o mjerama koje se financiraju iz ERF-a.

Članak 99.

1. Pridržavajući se Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ, javni naručitelj može izreći upravne ili financijske sankcije:

- (a) natjecateljima ili ponuditeljima u slučajevima navedenim u članku 97. točki (b);
- (b) izvođačima za koje je utvrđeno da su grubo prekršili svoje obveze iz ugovora koji se financiraju iz ERF-a.

U svim slučajevima, međutim, javni naručitelj mora dotičnoj osobi prvo omogućiti iznošenje svojih opažanja.

2. Kazne iz stavka 1. moraju biti proporcionalne važnosti ugovora i težini povrede te mogu uključivati:

- (a) isključenje tog natjecatelja ili ponuditelja ili izvođača iz ugovora i dodjele bespovratnih sredstava koji se financiraju iz ERF-a na najviše deset godina; i/ili
- (b) plaćanje novčanih kazni koje plaća natjecatelj, ponuditelj ili izvođač, do vrijednosti tog ugovora.

3. Članak 134.b Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuje se *mutatis mutandis* na ugovore koji se financiraju sredstvima ERF-a.

GLAVA VI.

IZRAVNI RADNI I NEIZRAVNI DECENTRALIZIRANI POSTUPCI

Članak 100.

Ova glava uređuje izravne radne i neizravne decentralizirane postupke predviđene u članku 24. Priloga IV. Sporazumu AKP-EZ. Primjenjuje se *mutatis mutandis* na financijsku suradnju s PZT-ovima.

Članak 101.

1. U slučaju mjera izravnog rada, projekti i programi provode se izravno kroz javna tijela dotičnih AKP država.

Zajednica doprinosi troškovima tih tijela pružajući opremu i/ili materijal koji im nedostaje i/ili resurse za dodatno osoblje, poput stručnjaka iz dotičnih AKP država ili drugih AKP država. Sudjelovanje Zajednice obuhvaća samo troškove nastale zbog dodatnih mjera i privremenih rashoda za izvršenje koji su strogo ograničeni na zahtjeve dotičnog projekta.

Financijsko upravljanje projekta koji se izvršava izravnim radom u skladu s prvim i drugim stavkom provodi se putem knjiga blagajni kojima upravlja lokalni upravitelj blagajne i lokalni računovodstveni službenik, koje imenuje nacionalni ili regionalni dužnosnik za ovjeravanje uz prethodno odobrenje odgovornog dužnosnika za ovjeravanje Komisije.

2. U slučaju neizravnih decentraliziranih mjera, javni naručitelj u smislu članka 92. stavka 1. točke (a) povjerava zadaće provedbe projekata i programa tijelima na koja se primjenjuje javno pravo dotičnih AKP država ili tijela na koja se primjenjuje privatno pravo i koja su pravno odvojena od dotičnih AKP država.

U takvim slučajevima, dotično tijelo preuzima odgovornost za upravljanje i provedbu programa ili projekta umjesto nacionalnog ili regionalnog dužnosnika za ovjeravanje. Tako delegirane zadaće mogu uključivati ovlast sklapanja ugovora i upravljanja ugovorima i nadzor radova u ime ili za račun dotičnih AKP država.

3. Izravni radni i neizravni decentralizirani postupci provode se na temelju programa mjera koje treba provesti i procjene njihovog troška (procjena programa). Procjena programa je dokument koji utvrđuje program mjera koje se trebaju provesti i potrebne ljudske i materijalne resurse, odgovarajući proračun i detaljna tehnička i upravna provedbena pravila za decentralizirano izvršenje projekta za određeno vrijeme izravnim radom i možebitno putem javne nabave i dodjele posebnih bespovratnih sredstava.

Svaku procjenu programa priprema lokalni upravitelj blagajne i lokalni računovodstveni službenik navedeni u trećem podstavku stavka 1., u slučaju postupaka izravnog rada, ili tijelo navedeno u stavku 2., u slučaju neizravnih decentraliziranih postupaka. Nakon toga ju odobrava nacionalni ili regionalni dužnosnik za ovjeravanje i odgovorni dužnosnik za ovjeravanje Komisije prije početka predviđenih aktivnosti.

4. U kontekstu provedbe procjena programa iz stavka 3., postupci javne nabave i sklapanja ugovora za bespovratna sredstva moraju biti u skladu s onima navedenim u glavam V. i VII.

5. Sporazum o financiranju iz članka 70. stavka 3. mora imati odredbe o provedbi postupaka izravnog rada i neizravnih decentraliziranih postupaka.

Članak 102.

U slučaju neizravnih decentraliziranih postupaka javni naručitelj iz članka 92. stavka 1. točke (a) sklapa sporazum o delegiranju kada povjerava zadaće izvršavanja tijelu javnog prava dotičnih AKP država ili tijelu privatnog prava s javnim ovlastima. On sklapa ugovor o pružanju usluga prilikom povjeravanja tih zadaća tijelu privatnog prava. Komisija osigurava da sporazum o delegiranju ili ugovor o pružanju usluga odredi:

- (a) odgovarajuće odredbe za nadzor korištenja sredstava ERF-a od strane Komisije, OLAF-a, nacionalnog ili regionalnog dužnosnika za ovjeravanje, Revizorskog suda i nacionalnih revizorskih tijela dotičnih AKP država;
- (b) jasnu definiciju i precizno razgraničenje ovlasti delegiranih dotičnom tijelu i ovlasti koje pridržava nacionalni ili regionalni dužnosnik za ovjeravanje;
- (c) postupke koje treba slijediti prilikom izvršavanja tako delegiranih ovlasti, poput odabira mjera koje će se financirati, dodjele ugovora ili nadzora radova;
- (d) mogućnost *ex post* revizije i financijskih kazni ako odobranje bespovratnih sredstava ili dodjela ugovora od strane dotičnog tijela nisu u skladu s postupcima utvrđenima u točki (c);
- (e) učinkoviti i djelotvorni sustav unutarnje kontrole upravljanja postupcima, što uključuje učinkovito razdvajanje dužnosti dužnosnika za ovjeravanje i računovodstvenog službenika;
- (f) računovodstveni sustav koji omogućuje provjeru ispravnog korištenja sredstava ERF-a i iskazivanje korištenja sredstava u izvještajima ERF-a.

GLAVA VII.

BESPOVRATNA SREDSTVA

POGLAVLJE 1.

Područje primjene i oblik bespovratnih sredstava

Članak 103.

1. Bespovratna sredstva su izravni financijski doprinosi u obliku donacija iz sredstava ERF-a radi financiranja:

- (a) mjere predviđene za ostvarivanje cilja Sporazuma AKP-EZ ili Odluke o prekomorskom pridruživanju ili programa ili projekta usvojenog u skladu s tim Sporazumom ili u skladu s tom Odlukom;
- (b) ili funkcioniranje tijela koje nastoji postići taj cilj.

Bespovratna sredstva uređuju se pisanim sporazumom ili odlukom Komisije koja je priopćena uspješnom podnositelju zahtjeva.

2. Bespovratna sredstva za potrebe ove glave ne čini sljedeće:

- (a) sporazumi o financiranju iz članka 70. stavka 3. točke (a);
- (b) ugovori o javnoj nabavi iz glave V. ili postupci izravnog rada iz glave VI.;
- (c) zajmovi, jamstva, doprinosi, ugovori, subvencije kamatnih stopa ili bilo koja druga financijska mjera kojom upravlja EIB;
- (d) izravna ili neizravna proračunska pomoć ili pomoć za smanjenje zaduženosti ili za potporu izvoznim prihodima u slučaju kratkoročnih fluktuacija;
- (e) plaćanja izvršena tijelima na koja je zadaće izvršavanja delegirala Komisija kako je predviđeno u člancima od 25. do 28. ili u okviru zajedničkog upravljanja iz članka 29.

3. Članci od 160. do 184.a (glava VI. „Bespovratna sredstva“) i članak 253. Uredbe (EZ, Euratom) br. 2342/2002 primjenjuju se *mutatis mutandis* na ovu glavu.

Članak 104.

1. Bespovratna sredstva mogu imati jedan od sljedećih oblika:

- (a) naknada određenog dijela prihvatljivih stvarno nastalih troškova;
- (b) jednokratni iznosi;
- (c) paušalno financiranje;

(d) kombinacija oblika iz točaka (a), (b) i (c).

2. Bespovratna sredstva ne smiju prijeći ukupnu gornju granicu izraženu u obliku apsolutne vrijednosti.

POGLAVLJE 2.

Načela

Članak 105.

1. Na dodjelu bespovratnih sredstava primjenjuju se načela transparentnosti i jednakog postupanja.

Ona ne smiju biti kumulativna ni dodijeljena unatrag te moraju uključivati sufinanciranje.

Ukupni prihvatljivi troškovi za financiranje, kako su određeni u sporazumu o bespovratnim sredstvima, ne smiju se ni u kojem slučaju premašiti.

2. Svrha ili učinak bespovratnih sredstva ne smije biti stvaranje dobiti za korisnika.

Stavak 2. ne primjenjuje se na:

- (a) stipendije za studij, istraživanje ili usavršavanje isplaćene fizičkim osobama;
- (b) nagrade dodijeljene nakon natjecanja;
- (c) mjere čiji je cilj poboljšanje financijske sposobnosti korisnika ili stvaranje prihoda.

Članak 106.

1. Bespovratna sredstva dodjeljuju se prema godišnjem programu rada koji se objavljuje na početku godine.

Taj godišnji program rada provodi se kroz objavljivanje poziva za podnošenje prijedloga, osim u opravdanim iznimnim i hitnim slučajevima ili ako značajke korisnika ili djelovanja ne ostavljaju nikakav drugi izbor za pojedino djelovanje ili ako je korisnik utvrđen u Sporazumu AKP-EZ i Odluci o prekomorskom pridruživanju kao primatelj bespovratnih sredstava.

Prvi podstavak ne primjenjuje se na pomoć za upravljanje kriznim situacijama i djelovanja humanitarne pomoći.

2. Sva bespovratna sredstva dodijeljena tijekom financijske godine objavljuju se jednom godišnje uz dužno poštivanje zahtjeva povjerljivosti i sigurnosti.

Članak 107.

1. Za svako djelovanje moguće je dodijeliti samo jedno bespovratno sredstvo iz sredstava ERF-a bilo kojem korisniku.

2. Jednom korisniku u financijskoj godini može iz sredstava ERF-a biti dodijeljeno samo jedno bespovratno sredstvo za poslovanje.

Podnositelj zahtjeva odmah obavještuje dužnosnika za ovjeravanje o svim višestrukim zahtjevima i višestrukim bespovratnim sredstvima koji se odnose na isto djelovanje ili na isti program rada.

Isti se troškovi ni u kakvim okolnostima ne smiju dva puta financirati iz sredstava ERF-a.

Članak 108.

1. Bespovratno sredstvo moguće je dodijeliti za djelovanje koje je već započelo samo ako podnositelj zahtjeva može dokazati potrebu za početkom djelovanja prije dodjele bespovratnih sredstava.

U takvim slučajevima troškovi koji se financiraju ne smiju nastati prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratno sredstvo, osim u opravdanim i iznimnim slučajevima ili u slučaju rashoda potrebnih za ispravnu provedbu pomoći za upravljanje krizama ili djelovanja humanitarne pomoći, kako je predviđeno u Sporazumu AKP-EZ ili Odluci o prekomorskom pridruživanju.

Ni jedno bespovratno sredstvo nije moguće dodijeliti unatrag za djelovanja koja su već završena.

2. Bespovratno sredstvo za poslovanje dodjeljuje se u roku šest mjeseci nakon početka korisnikove proračunske godine. Troškovi prihvatljivi za financiranje ne smiju nastati prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva ni prije početka korisnikove proračunske godine.

Članak 109.

Bespovratno sredstvo ne smije financirati cijeli trošak mjere, osim ako se to pokaže ključnim za njezino provođenje.

Bespovratnim sredstvima ne smiju se financirati sveukupni rashodi poslovanja korisnika.

POGLAVLJE 3.

Postupak dodjele

Članak 110.

1. Zahtjevi za bespovratna sredstva podnose se u pisanom obliku.

2. Zahtjevi za bespovratna sredstva prihvatljivi su se samo ako su ih podnijele:

- (a) pravne osobe; zahtjevi za bespovratna sredstva mogu biti prihvatljivi ako su ih podnijeli subjekti koji nemaju pravnu osobnost prema primjenjivom nacionalnom pravu,

pod uvjetom da njihovi predstavnici imaju sposobnost preuzimanja pravnih obveza u njihovo ime i financijske odgovornosti;

(b) fizičke osobe u mjeri u kojoj to zahtijeva narav ili značajke djelovanja ili cilj podnositelja zahtjeva.

3. Bespovratna sredstva ne smiju se dodijeliti podnositeljima zahtjeva koji se u vrijeme postupka dodjele bespovratnih sredstava nalaze u jednoj od situacija za isključenje iz članka 96. stavka 1. i članka 99. stavka 2. točke (a).

Podnositelji zahtjeva potvrđuju da se ne nalaze u jednoj od situacija iz prvog podstavka. Međutim, dužnosnik za ovjeravanje ne mora zahtijevati takvu potvrdu za bespovratna sredstva vrlo male vrijednosti.

4. Dužnosnik za ovjeravanje može podnositelju izreći upravne i financijske sankcije koje su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Takve kazne mogu se također izreći korisnicima koji su u trenutku podnošenja zahtjeva ili tijekom provedbe bespovratnih sredstava dali netočne izjave prilikom pružanja podataka koje je zahtijevao dužnosnik za ovjeravanje ili nisu dostavili te podatke.

Članak 99. primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Članak 111.

1. Kriteriji za izbor moraju biti takvi da omogućuju ocjenu sposobnosti podnositelja zahtjeva za dovršenje predloženog djelovanja ili programa rada.

2. Kriteriji za dodjelu koji su unaprijed objavljeni u pozivu za podnošenje prijedloga moraju biti takvi da omogućuju procjenu kvalitete podnesenih prijedloga s obzirom na zadane ciljeve i prioritete.

Članak 112.

1. Prijedlozi se ocjenjuju na temelju prethodno objavljenih kriterija za odabir i dodjelu, radi utvrđivanja koji se prijedlozi mogu financirati.

2. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zatim na temelju evaluacije iz stavka 1. sastavlja popis korisnika i odobrenih iznosa.

3. Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje obavješćuje podnositelje zahtjeva u pisanom obliku o odluci o njihovom zahtjevu. Ako zatražena bespovratna sredstva nisu dodijeljena, obrazlaže odbijanje zahtjeva, posebno se pozivajući na već objavljene kriterije za izbor i dodjelu.

POGLAVLJE 4.

Plaćanje i kontrola

Članak 113.

Dinamiku plaćanja određuju uključeni financijski rizici, trajanje i napredak mjere ili troškovi nastali korisniku.

Članak 114.

Odgovorni dužnosnik za ovjeravanje može, ako to smatra prikladnim i proporcionalnim, zahtijevati od korisnika da unaprijed dostavi jamstvo kako bi se ograničili financijski rizici vezani za plaćanje pretfinanciranja.

Članak 115.

1. Iznos bespovratnog sredstva nije konačan prije nego Komisija prihvati konačna izvješća i financijske izvještaje, ne dovodeći u pitanje naknadne provjere Komisije.

2. Ako korisnik ne poštuje svoje obveze, bespovratna sredstva se suspendiraju i smanjuju ili prekidaju, nakon što je korisniku omogućeno iznošenje svojih opažanja.

POGLAVLJE 5.

Provedba

Članak 116.

1. Ako provedba mjere zahtijeva da korisnik dodijeli ugovor o javnoj nabavi, sporazumi o bespovratnim sredstvima iz članka 103. stavka 1. moraju imati odredbe o postupcima koji su u skladu s pravilima Zajednice o javnoj nabavi koji se primjenjuju na suradnju sa zemljama nečlanicama.

2. Ako je za provedbu mjere potrebna financijska potpora trećim osobama, korisnik bespovratnih sredstava može dati takvu financijsku potporu pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) financijska potpora nije prvenstveni cilj mjere;

(b) uvjeti za davanje takve potpore strogo su utvrđeni u odluci o bespovratnim sredstvima ili sporazumu između korisnika i Komisije, bez ikakve mogućnosti diskrecije;

(c) dotični iznosi su mali.

3. U svakoj odluci ili sporazumu o bespovratnim sredstvima izričito se navodi da su Komisija, OLAF i Revizorski sud ovlašteni za kontrolu, kako dokumenata tako i na licu mjesta, nad svim ugovornim i podugovornim strankama koje su dobile financijsku pomoć iz sredstava ERF-a.

Članak 117.

U kontekstu decentraliziranog upravljanja iz članka od 21. do 24. Komisija nastoji poticati upravljanje AKP država i PZT-ova korisnika koje ima za cilj primjenu odredaba jednakih onima određenima u ovoj glavi.

GLAVA VIII.

FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE I RAČUNOVODSTVO

POGLAVLJE 1.

Financijsko izvještavanje*Članak 118.*

1. Komisija priprema najkasnije do 31. lipnja svake godine financijske izvještaje o ERF-u u kojima opisuje financijsku situaciju Fonda na datum 31. prosinca prethodne godine. Financijski izvještaji ERF-a obuhvaćaju:

- (a) financijske izvještaje iz članka 122.;
 - (b) izvješća o financijskoj provedbu iz članka 123.;
 - (c) financijske izvještaje i podatke koje dostavi EIB u skladu s člankom 149. stavkom 2.
2. Uz financijske izvještaje prilažu se izvješća o financijskom upravljanju tijekom godine koja sadrže precizan opis:
- (a) ostvarenja ciljeva u financijskoj godini, u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja;
 - (b) financijsku situaciju i događaje koji su imali značajni utjecaj na aktivnosti provedene tijekom financijske godine.

Članak 119.

Financijski izvještaji moraju biti u skladu s propisima te biti točni i sveobuhvatni. Oni prikazuju istinitu i vjernu sliku u pogledu:

- (a) financijskih izvjava, imovine i obveza, rashoda i prihoda, prava i obveza koji nisu prikazani kao imovina ili obveze te novčanog toka;
- (b) izvješća o financijskoj provedbi postupaka u vezi prihoda i rashoda iz sredstava ERF-a.

Članak 120.

Financijske izvještaji iz članka 122. sastavljaju se u skladu s opće prihvaćenim računovodstvenim načelima, odnosno:

- (a) pretpostavke nastavka poslovanja;
- (b) opreznosti;

- (c) dosljednosti računovodstvenih metoda;
- (d) usporedivosti informacija;
- (e) materijalnosti;
- (f) bruto iskazivanja;
- (g) prevage sadržaja nad formom;
- (h) nastanka poslovnog događaja.

Članak 121.

1. U skladu s računovodstvom prema načelu nastanka poslovnog događaja, financijski izvještaji iz članka 122. prikazuju troškove i prihode određene financijske godine bez obzira na datum plaćanja ili naplate.

2. Vrijednost imovine i obveza utvrđuje se u skladu s pravilima vrednovanja iz članka 129.

Članak 122.

1. Financijske izvještaje priprema računovodstveni službenik i iskazuje u milijunima eura. Oni obuhvaćaju:

- (a) bilancu stanja koja predstavlja imovinu i obveze te financijsku situaciju i poslovni rezultat ERF-a na datum 31. prosinca prethodne godine; prikazuje se u skladu sa strukturom utvrđenom u direktivama Europskog parlamenta i Vijeća o godišnjim financijskim izvještajima pojedinih vrsta društava, no pritom se vodi računa o specifičnoj prirodi djelatnosti ERF-a;
- (b) tablicu novčanog toka koja prikazuje iznose koji su prikupljeni i isplaćeni tijekom godine, završno stanje riznice i izvještaje o promjenama kapitala koje obuhvaćaju prethodnu financijsku godinu;
- (c) tablicu stavki koje se plaćaju ERF-u, a koje prikazuju:
 - i. iznose koje još treba vratiti na početku financijske godine;
 - ii. dodijeljena prava nastala tijekom financijske godine;
 - iii. iznose koji su vraćeni tijekom financijske godine;
 - iv. opoziv nastalih dodijeljenih prava;
 - v. iznose koje još treba vratiti na kraju financijske godine.

2. Prilog financijskim izvještajima dopunjuje i daje komentare na podatke prikazane u izvješćima iz stavka 1. te pruža sve dodatne podatke koje propisuje međunarodno prihvaćena računovodstvena praksa kada su ti podaci bitni za aktivnosti ERF-a.

Članak 123.

1. Izvješća o financijskoj provedbi priprema odgovorni dužnosnik za ovjeravanje zajedno s računovodstvenim službenikom i prikazuje u milijunima eura. Ona obuhvaćaju:

- (a) izvještaj o financijskom rezultatu, koji prikazuje sve financijske aktivnosti za godinu u obliku prihoda i rashoda;
- (b) prilog izvještaju o financijskom rezultatu, koji dopunjuje te daje komentare na podatke iz tog izvještaja.

2. Izvještaj o financijskom rezultatu sadrži sljedeće tablice:

- (a) tablicu koja opisuje promjene tijekom prethodne financijske godine u dodijeljenim sredstvima navedenim u Prilogu;
- (b) tablicu koja prikazuje ukupne obveze prema dodijeljenim sredstvima, raspoređena sredstva i plaćanja izvršena tijekom financijske godine i ukupne iznose od otvaranja ERF-a;
- (c) tablice koje prikazuju ukupne obveze prema dodijeljenim sredstvima, zemljama, područjima, regijama ili podregijama, raspoređena sredstva i plaćanja izvršena tijekom financijske godine i ukupne iznose od otvaranja ERF-a.

Članak 124.

Računovodstveni službenik šalje privremene financijske izvještaje Revizorskom sudu najkasnije do 31. ožujka sljedeće financijske godine.

Najkasnije do 30. travnja sljedeće financijske godine računovodstveni službenik šalje Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu izvješće iz članka 118. stavka 2. o financijskom upravljanju tijekom godine.

Članak 125.

1. Revizorski sud do 15. lipnja daje svoje opažanje na privremene financijske izvještaje u pogledu dijela sredstava ERF-a za koje je Komisija odgovorna za financijsko upravljanje na temelju članka 2., tako da Komisija može izvršiti ispravke potrebne za izradu konačnog financijskog izvještaja.

2. Računovodstveni službenik priprema završne financijske izvještaje uz koje prilaže izjavu kojom potvrđuje da su pripremljeni u skladu s glavom VIII. te računovodstvenim načelima, pravilima i metodama određenima u prilogu financijskim izvještajima.

3. Komisija odobrava završne financijske izvještaje i dostavlja ih najkasnije do 31. srpnja sljedeće financijske godine Europskom parlamentu, Vijeću i Revizorskom sudu.

4. Financijski izvještaji objavljuju se do 15. studenoga sljedeće financijske godine u *Službenom listu Europske unije* zajedno s

izjavom o jamstvu Revizorskog suda u odnosu na dio sredstava ERF-a za koje je Komisija odgovorna za financijsko upravljanje na temelju članka 2.

POGLAVLJE 2.**Podaci o izvršavanju sredstava ERF-a****Članak 126.**

1. Komisija i EIB prate, svaka u okviru svoje nadležnosti, korištenje pomoći ERF-a AKP državama, PZT-ovima ili bilo kojem drugom korisniku te provedbu projekata koji se financiraju iz ERF-a, uzimajući posebno u obzir ciljeve iz članka 55. i 56. Sporazuma AKP-EZ i odgovarajuće odredbe Odluke o prekomorskom pridruživanju.

2. EIB redovito obavještuje Komisiju o provedbi projekata koji se financiraju sredstvima ERF-a, a kojima EIB upravlja, slijedeći postupke određene u operativnim smjernicama Investicijskog instrumenta.

3. Komisija i EIB pružaju podatke Odboru ERF-a o operativnom izvršavanju sredstava ERF-a kroz nacionalne i regionalne dodjele određene u Prilogu. Takvi podaci također obuhvaćaju projekte i programe koji se financiraju iz Investicijskog instrumenta. Komisija šalje te podatke Revizorskom sudu u skladu s člankom 11. stavcima 5. i 7. Unutarnjeg sporazuma.

POGLAVLJE 3.**Računovodstvo****Članak 127.**

1. Računovodstveni sustav je sustav koji služi za organizaciju financijskih podataka na način kojim se omogućuje njihovo unošenje, pohranjivanje i evidentiranje.

2. Računovodstvo se sastoji od općeg računovodstva i financijskog računovodstva. To računovodstvo vodi se u eurima i na temelju kalendarske godine.

3. Podaci općeg i financijskog računovodstva utvrđuju se na završetku financijske godine, čime se omogućuje sastavljanje izvještaja iz poglavlja 1.

4. Neovisno o stavcima 2. i 3., dužnosniku za ovjeravanje s delegiranim ovlastima može se povjeriti vođenje analitičkih računa.

Članak 128.

Računovodstveni službenik odgovoran je za praćenje i knjiženje plaćanja država članica i ostalih prihoda.

Članak 129.

1. Računovodstveni službenik donosi primjenjiva računovodstvena pravila i metode. On priprema i nakon savjetovanja s dužnosnikom za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti donosi kontni plan koji se primjenjuje na aktivnosti ERF-a.

Pri tome računovodstvenom službeniku kao smjernice služe međunarodno prihvaćeni računovodstveni standardi za javni sektor. Međutim, može odstupiti od njih ako je to opravdano posebnom naravi aktivnosti ERF-a.

2. Knjiženja se vrše na temelju kontnog plana korištenjem nomenklature koja jasno razlučuje opće računovodstvo i financijsko računovodstvo. Kontni plan šalje se Revizorskom sudu.

Članak 130.

Općim računovodstvom bilježe se, kronološkim redom, koristeći se načelom dvojnog knjigovodstva, svi događaji i operacije koji utječu na ekonomsku i financijsku situaciju te imovinu i obveze ERF-a i koji čine bilancu stanja ERF-a.

Članak 131.

1. Kretanja po računima i salda vode se u poslovnim knjigama.

2. Svi računovodstveni zapisi, uključujući usklađenja računa, moraju se temeljiti na pripadajućoj dokumentaciji na koju se pozivaju.

3. Računovodstveni sustav mora biti takav da ostavlja trag svih računovodstvenih zapisa.

Članak 132.

Računovodstveni službenik, nakon završetka financijske godine i do datuma financijskog izvještavanja, izvršava sva potrebna usklađenja, bez posezanja za isplatom ili naplatom vezano za tu godinu, radi istinitog i točnog financijskog izvještavanja u skladu s propisima.

Članak 133.

1. Financijski računi daju detaljni prikaz financijskog izvršavanja sredstava ERF-a.

Oni prikazuju sve:

- (a) dodjele;
- (b) obveze;
- (c) plaćanja te nastale dugove i postupke naplate za financijsku godinu, u potpunosti i bez ikakvog prijebaja.

2. Kada se obveze, plaćanja i dugovi izražavaju u nacionalnim valutama, računovodstveni sustav mora omogućiti, ako je potrebno, njihovo bilježenje u nacionalnim valutama i u eurima.

3. Obveze definirane u članku 70. bilježe se u eurima za vrijednost odluka Komisije o financiranju.

Obveze definirane u članku 78. stavku 2. bilježe se u eurima kao ekvivalent vrijednosti ugovora, sporazuma o bespovratnim sredstvima i procjena programa. Ako je prikladno, ta vrijednost uključuje:

- (a) predviđeno plaćanje nadoknadivih troškova uz predočenje pratećih dokumenata;
- (b) predviđenu reviziju cijena i nepredviđene troškove kako je definirano u ugovoru o sredstvima ERF-a;
- (c) financijsku odredbu za fluktuacije deviznog tečaja.

4. Svi računovodstveni zapisi koji se odnose na ispunjavanje obveze čuvaju se pet godina od dana odluke o razrješnici za financijsko izvršenje sredstava ERF-a iz članka 142. u odnosu na financijsku godinu tijekom koje je obveza za računovodstvene potrebe zatvorena.

GLAVA IX.**VANJSKA REVIZIJA I RAZRJEŠNICA****POGLAVLJE 1.****Opće odredbe****Članak 134.**

Djelatnosti financirane iz sredstava ERF-a kojima upravlja EIB u skladu s člankom 3. podliježu postupcima revizije i davanja razrješnice utvrđenima u Statutu EIB-a za sve njegove djelatnosti. Detaljna pravila za reviziju Revizorskog suda određeni su u Trostranom sporazumu. O njima se sporazumijevaju EIB, Komisija i Revizorski sud u Sporazumu koji je trenutno na snazi ili možebitno novim sporazumom ili bilo kojim sporazumom koji će ga možda zamijeniti.

U pogledu djelatnosti koje se financiraju iz sredstava ERF-a kojima upravlja Komisija u skladu s člankom 2., Revizorski sud vrši svoje ovlasti u skladu s ovoglavom.

POGLAVLJE 2.**Vanjska revizija****Članak 135.**

1. Komisija obavješćuje Revizorski sud što je prije moguće o svim odlukama i pravilima koji se donose na temelju ove Uredbe.

2. Revizorski se sud obavješćuje o imenovanju dužnosnika za ovjeravanje, unutarnjih revizora, računovodstvenih službenika i upravitelja plaćanja te o odlukama o delegiranju ovlasti u skladu s člancima 17., 39., 43., 48. i 89.

Članak 136.

1. U pogledu suradnje s AKP državama, Revizorski sud prilikom ispitivanja jesu li svi prihodi prikupljeni i svi rashodi nastali na zakonit i pravilan način uzima u obzir odredbe Ugovora, Sporazuma AKP-EZ, Unutarnjeg sporazuma, ove Uredbe i sve ostale akte donesene na temelju tih instrumenata.

U pogledu suradnje s PZT-ovima, Revizorski sud prilikom ispitivanja jesu li svi prihodi prikupljeni i svi rashodi nastali na zakonit i pravilan način uzima u obzir odredbe Ugovora, Odluke o prekomorskom pridruživanju, Unutarnjeg sporazuma, ove Uredbe i sve ostale primjenjive akte.

2. U izvršavanju svoje zadaće Revizorski sud ima pravo uvida, na način iz članka 138. stavaka 4. i 5., u sve dokumente i podatke koji se odnose na financijsko upravljanje službi ili tijela u pogledu operacija koje se financiraju ili sufinanciraju iz sredstava ERF-a. On ima ovlasti ispitati svakog dužnosnika koji je odgovoran za prihode ili rashode i koristiti se svim revizorskim postupcima prikladnim za navedene službe ili tijela.

Kako bi dobio sve potrebne podatke za izvršavanje svoje zadaće, Revizorski sud može na vlastiti zahtjev prisustvovati reviziji koju u okviru financijskog izvršavanja provodi Komisija ili koja se provodi u njezino ime.

Na zahtjev Revizorskog suda Komisija ovlašćuje financijske institucije koje drže depozite ERF-a da omoguću Revizorskom sudu da osigura slaganje vanjskih podataka s računima.

Prilikom izvršavanja svoje zadaće Revizorski sud obavješćuje Komisiju i tijela na koja se primjenjuje ova Uredba o imenima članova svojeg osoblja koji imaju ovlasti za obavljanje revizije njihova poslovanja.

Članak 137.

Revizorski sud dužan je osigurati provjeru toga odgovaraju li svi vrijednosni papiri i novac u banci i blagajni potvrđama koje potpisuju depozitari ili službenim dokumentima o položenoj gotovini i vrijednosnim papirima. On može i sam obavljati takve provjere.

Članak 138.

1. Komisija, tijela koja upravljaju приходима или rashodima u ime ERF-a i krajnji korisnici plaćanja iz sredstava ERF-a osiguravaju Revizorskom sudu sve uvjete i sve podatke koje Revizorski sud smatra potrebnima za izvršenje svoje zadaće. Oni stavljaju na raspolaganje Revizorskom sudu sve dokumente koji se odnose na sklapanje i ispunjenje ugovora i sve račune gotovine ili materijala, sve računovodstvene zapise ili pripadajuće dokumente, kao i administrativne dokumente koji se odnose na to, sve dokumente koji se odnose na prihode i rashode, sve evidencije, sve organigrame službi, koje Revizorski sud smatra potrebnima za reviziju izvještaja o financijskom rezultatu na temelju zapisa ili na licu mjesta i, u iste svrhe,

sve dokumente i podatke izrađene ili pohranjene na određenom magnetskom mediju.

Prvi podstavak također se primjenjuje na fizičke ili pravne osobe koje primaju plaćanja iz sredstava ERF-a.

2. Dužnosnici čije radnje nadzire Revizorski sud:

(a) prikazuju svoju dokumentaciju o gotovini u blagajni, eventualnoj ostaloj gotovini, vrijednosnim papirima i svim vrstama vrijednosti, kao i pripadajuću dokumentaciju koja se odnosi na njihovo upravljanje sredstvima koja su im povjerena, kao i sve knjige, registre i ostale dokumente koji se odnose na to;

(b) daju na uvid prepisku ili sve ostale dokumente potrebne za potpunu provedbu revizije iz stavka 1. Podatke koji se dostavljaju u skladu s prvom rečenicom ove točke može zahtijevati samo Revizorski sud.

3. Revizorski sud je ovlašten provesti reviziju nad dokumentima o приходима и rashodima ERF-a koje posjeduju odgovorne uprave Komisije.

4. Zadaća utvrđivanja je li приход primljen i je li rashod nastao na zakonit i propisan način i je li financijsko upravljanje bilo dobro, obuhvaća i utvrđivanje kako se tijela izvan Komisije koriste sredstvima ERF-a koja su primljena kao bespovratna sredstva.

5. Za sredstva ERF-a koja se isplaćuju korisnicima izvan Komisije potrebna je pisana suglasnost korisnika, ili u slučaju nepostizanja suglasnosti s korisnicima, izvoditelja ili podizvoditelja, s provedbom revizije Revizorskog suda o korištenju odobrenog financiranja.

6. Korištenje integriranog računalnog sustava ne smije imati učinak smanjivanja pristupa Revizorskog suda pripadajućoj dokumentaciji.

7. Nacionalna revizorska tijela AKP država potiče se na sudjelovanje u radu Revizorskog suda.

Članak 139.

1. Godišnje izvješće Revizorskog suda uređuje ovaj članak.

2. Revizorski sud prosljeđuje Komisiji najkasnije do 15. lipnja sva opažanja koja su po njegovom mišljenju takva da bi se morala naći u godišnjem izvješću. Ta opažanja moraju ostati povjerljiva. Komisija šalje svoje odgovore Revizorskom sudu najkasnije do 15. listopada.

3. Godišnje izvješće sadrži ocjenu dobrog financijskog upravljanja.

4. Revizorski sud može eventualno dodati sažeto izvješće ili općenita opažanja koja smatra opravdanim.

5. Revizorski sud poduzima sve potrebne korake kako bi osigurao objavljivanje odgovora Komisije na njegova opažanja odmah nakon opažanja na koja se odnose.

6. Revizorski sud prosljeđuje nadležnim tijelima odgovornima za davanje razrješnice i Komisiji, najkasnije do 15. studenoga, svoje godišnje izvješće s popratnim odgovorima Komisije i osigurava njihovo objavljivanje u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 140.

1. Revizorski sud obavješćuje Komisiju o svim opažanjima koja su po njegovom mišljenju takva da bi se morala navesti u posebnom izvješću. Ta opažanja moraju ostati povjerljiva.

Komisija ima na raspolaganju dva i pol mjeseca za davanje Revizorskom sudu eventualnih komentara o navedenim opažanjima.

Revizorski sud donosi konačnu verziju predmetnog posebnog izvješća u idućem mjesecu.

2. Posebna izvješća iz stavka 1., zajedno s odgovorima Komisije, prosljeđuju se bez odgađanja Europskom parlamentu i Vijeću, od kojih svaki odlučuje, prema potrebi u suradnji s Komisijom, koje je aktivnosti potrebno poduzeti u smislu odgovora.

Ako Revizorski sud odluči da se takva posebna izvješća objave u *Službenom listu Europske unije*, uz njih se moraju navesti i odgovori Komisije.

3. Revizorski sud može na zahtjev jedne od ostalih institucija davati mišljenja o pitanjima koja se odnose na ERF.

Članak 141.

U isto vrijeme kada dostavlja godišnje izvješće iz članka 139., Revizorski sud Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izjavu o jamstvu u odnosu na pouzdanost računovodstvenih evidencija te zakonitost i pravilnost transakcija.

POGLAVLJE 3.

Razrješnica

Članak 142.

1. Prije 15. svibnja godine N + 2 Europski parlament, nakon preporuke Vijeća koje odlučuje kvalificiranom većinom, daje razrješnicu Komisiji u odnosu na financijsko izvršavanje sredstava ERF-a za godinu N, kojima upravlja u skladu s člankom 2.

2. Ako se rok iz stavka 1. ne može ispuniti, Europski parlament ili Vijeće obavješćuju Komisiju o razlozima odgode.

3. Ako Europski parlament odgodi odluku o davanju razrješnice, Komisija poduzima sve mjere, što je prije moguće, kako bi otklonila ili olakšala otklanjanje prepreka za donošenje navedene odluke.

Članak 143.

1. Odluka o davanju razrješnice obuhvaća financijske izvještaje iz članka 118., osim dijela kojeg dostavlja EIB u skladu s člankom 149. stavkom 2.

2. Radi davanja razrješnice, Europski parlament nakon što je to učinilo Vijeće, ispituje financijske izvještaje iz članka 118. On također ispituje godišnje izvješće Revizorskog suda zajedno s odgovorima Komisije te odgovarajuća posebna izvješća Revizorskog suda o dotičnoj financijskoj godini te izjavu o jamstvu Revizorskog suda u pogledu pouzdanosti računa te zakonitosti i pravilnosti osnovnih transakcija.

3. Komisija podnosi Europskom parlamentu, na njegov zahtjev, sve podatke potrebne za kontrolu izvršavanja sredstava ERF-a kojima upravlja Komisija u skladu s člankom 2. za dotičnu godinu.

Pristup povjerljivim podacima i pravila o postupanju s njima moraju biti u skladu s temeljnim pravima, zaštitom poslovne tajne, odredbama o pravosudnim i disciplinskim postupcima i interesima Zajednice.

Članak 144.

1. Komisija poduzima sve potrebne mjere u skladu s opažanjima iz odluke Europskog parlamenta o razrješnici te komentarima danima uz preporuku za razrješnicu koju je donijelo Vijeće.

2. Na zahtjev Europskog parlamenta ili Vijeća, Komisija izvješćuje o mjerama poduzetim u svjetlu tih opažanja i komentara te posebno o uputama koje je dala svojim službama koje su odgovorne za financijsko izvršavanje sredstava ERF-a. To se izvješće također prosljeđuje Revizorskom sudu.

3. Odluka o davanju razrješnice objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

DRUGI DIO

POSEBNE ODREDBE O SREDSTVIMA ERF-a KOJIMA UPRAVLJA EIB

Članak 145.

Svake godine, prije 1. rujna, EIB šalje Komisiji svoje procjene obveza i plaćanja, koje su potrebne za uspostavljanje komunikacije iz članka 7. stavka 1. Unutarnjeg sporazuma, u odnosu na aktivnosti Investicijskog instrumenta, uključujući subvencije kamatnih stopa, u skladu s Unutarnjim sporazumom.

EIB šalje Komisiji ažurirane procjene obveza i plaćanja kada je to potrebno. Modaliteti se definiraju u sporazumu o upravljanju iz članka 152.

Članak 146.

1. Doprinosi navedeni u članku 58. koje je usvojilo Vijeće plaćaju države članice EIB-u bez troška za korisnika preko posebnog računa kojeg otvara EIB u ime Investicijskog instrumenta u skladu s detaljnim pravilima utvrđenima u sporazumu o upravljanju predviđenom u članku 152.

2. Osim ako Vijeće u pogledu naknade EIB-u skladu s člankom 5. Unutarnjeg sporazuma odluči drukčije, prihodi koje dobije EIB preko salda posebnog računa iz stavka 1. ovog članka dopunjuju Investicijski instrument i uzimaju se u obzir prilikom poziva na doprinose iz članka 57.

3. Sva prava koja proizlaze iz aktivnosti koje EIB provodi korištenjem sredstava ERF-a, a posebno prava vjerovnika ili vlasnika, imaju države članice.

4. EIB upravlja riznicom za iznose iz stavka 1. u skladu s detaljnim pravilima utvrđenima u sporazumu o upravljanju predviđenom u članku 152.

5. Investicijskim instrumentom upravlja se u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu AKP-EZ, Odluci o prekomorskom pridruživanju i Unutarnjem sporazumu.

Članak 147.

EIB za upravljanje aktivnostima Investicijskog instrumenta dobiva naknadu punih troškova. Vijeće o sredstvima i mehanizmima za naknadu Banci odlučuje u skladu s člankom 5. stavkom 2. Unutarnjeg sporazuma. Mjere za provedbu te odluke uključuju se u sporazum o upravljanju predviđenom u članku 152.

Članak 148.

EIB redovito obavješćuje Komisiju o aktivnostima koje se provode u okviru Investicijskog instrumenta, uključujući subvencije kamatnih stopa, o korištenju svakog poziva na doprinose koji se plaćaju EIB-u i posebno o ukupnim tromjesečnim iznosima obveza, ugovora i plaćanja, u skladu s detaljnim pravilima utvrđenima u sporazumu o upravljanju predviđenom u članku 152.

Članak 149.

1. EIB vodi račune Investicijskog instrumenta, uključujući subvencije kamatnih stopa, koji se financiraju iz ERF-a kako bi se odredio trag kruženja sredstava, od primitka do isplate i onda do prihoda koje stvaraju i svih naknadnih povrata. EIB usvaja odgovarajuća računovodstvena pravila i metode u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima i o tome odgovarajuće obavješćuje Komisiju i države članice.

2. Svake godine EIB šalje Vijeću i Komisiji izvješće o provedbi aktivnosti koje se financiraju iz sredstava ERF-a pod njegovim upravljanjem, uključujući financijske izvještaje izrađene u skladu s pravilima i metodama iz stavka 1. i podatke iz članka 123. stavka 2.

Ti se dokumenti dostavljaju u obliku nacrtu najkasnije do 28. veljače i u konačnoj inačici najkasnije do 30. lipnja sljedeće financijske godine, tako da ih može koristiti Komisija pripremajući financijske izvještaje iz članka 118. ove Uredbe u skladu s člankom 11. stavkom 6. Unutarnjeg sporazuma. Izvješće o financijskom upravljanju sredstava kojima upravlja EIB dostavlja EIB Komisiji najkasnije do 31. ožujka sljedeće financijske godine.

Članak 150.

Vlastita pravila EIB-a primjenjuju se na ugovore financirane iz sredstava ERF-a kojima on upravlja.

Članak 151.

Ako programe ili projekte sufinanciraju države članice ili njihova provedbena tijela i oni odgovaraju prioritetima utvrđenima u Strategijama suradnje zemalja predviđenim u provedbenoj uredbi predviđenoj u članku 10. stavku 1. drugom podstavku Unutarnjeg sporazuma i u članku 20. Odluke o prekomorskom pridruživanju, EIB može državama članicama ili njihovim provedbenim tijelima povjeriti odgovornost za upravljanje pomoći Zajednice.

Članak 152.

Detaljna pravila za provedbu ovog dijela predmet su sporazuma o upravljanju između Komisije, koja djeluje u ime Zajednice, i EIB-a.

TREĆI DIO

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

GLAVA I.

Prijelazne odredbe

POGLAVLJE 1.

Prijenos neiskorištenih sredstava iz prethodnih ERF-ova

Članak 153.

Prijenosi u deseti ERF neiskorištenih iznosa sredstava uspostavljenih na temelju Unutarnjih sporazuma koji se odnose na sedmi ⁽¹⁾, osmi ⁽²⁾ i deveti ⁽³⁾ ERF (dalje u tekstu: ERF-ovi) vrše se u skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (b) i stavcima 3. i 4. Unutarnjeg sporazuma.

Članak 154.

Iznos prihoda nastao od kamata na sredstva prethodnih ERF-ova prenosi se u deseti ERF i dodjeljuje se u iste svrhe kao i prihod predviđen u članku 1. stavku 6. Unutarnjeg sporazuma. Isto se primjenjuje na razne prihode iz prethodnih ERF-ova koji se sastoje od, na primjer, zatezne kamate ostvarene u slučaju zakašnjelog plaćanja doprinosa u te ERF-ove od strane država članica i kamata nastala od sredstava ERF-a kojima upravlja EIB.

⁽¹⁾ SL L 229, 17.8.1991., str. 288.

⁽²⁾ SL L 156, 29.5.1998., str. 108.

⁽³⁾ SL L 83, 1.4.2003., str. 1.

POGLAVLJE 2.

Neiskorištena sredstva iz prethodnih ERF-ova

Članak 155.

Iznosi od projekta u okviru devetog ERF-a ili od prethodnih ERF-ova za koje nije preuzeta obveza u skladu s člankom 1. stavkom 3. Unutarnjeg sporazuma ili koji su oslobođeni, osim ako je Vijeće jednoglasno odlučilo drukčije u skladu s člankom 1. stavkom 4. Unutarnjeg sporazuma, smanjuju dio doprinosa država članica naveden u članku 1. stavku 2. točki (a) Unutarnjeg sporazuma.

Učinak na doprinos svake države članice izračunava se u razmjeru s doprinosom svake države članice devetom ERF-u.

Učinak se izračunava na godišnjoj razini i prvi put u godini nakon pregleda uspješnosti za 2010. predviđenog u Prilogu 1.b Sporazumu AKP-EZ.

POGLAVLJE 3.

Pravila koja se primjenjuju na izvršavanje prethodnih ERF-ova

Članak 156.

Odredbe desetog ERF-a o financijskim izvršiteljima, postupcima u vezi prihoda, potvrđivanju, odobravanju i plaćanju rashoda,

Primjenjuje u istom razdoblju kao i Unutarnji sporazum.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. veljače 2008.

informacijskim sustavima, financijskom izvještavanju i računovodstvu, kao i vanjskoj reviziji i razrješnici, također se primjenjuju na aktivnosti financirane u okviru prethodnih ERF-ova.

POGLAVLJE 4.

Prijelazno razdoblje

Članak 157.

Postupak u vezi doprinosa država članica utvrđen u člancima od 57. do 61. primjenjuju se prvi put za doprinose godine N + 2, pod uvjetom stupanja na snagu desetog ERF-a između 1. listopada godine N i 30. rujna godine N + 1.

Članak 158.

Središnja baza podataka iz članka 98. mora se uspostaviti do 1. siječnja 2009.

GLAVA II.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 159.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Za Vijeće
Predsjednik
D. RUPEL